

TXOSTENA

hegoa

eman la zabil zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

hegoa

INSTITUTO DE ESTUDIOS SOBRE DESARROLLO Y COOPERACIÓN INTERNACIONAL
NAZIOARTKO LANIKIDETZA ETA GARAIPENARI BURUZKO JASKETA INSTITUTUA

www.hegoa.ehu.eus
hegoa@ehu.eus

EHU/UPV
Zubiria Etxea eraikina
Lehendakari Agirre Etorbidea, 81
48015 Bilbo
Tel.: 94 601 70 91

EHU/UPV
Carlos Santamaría Zentroa
Elhuyar Plaza, 2
20018 Donostia-San Sebastián
Tel.: 943 01 74 64

EHU/UPV
Campuseko Liburutegia
Nieves Cano, 33
01006 Vitoria-Gasteiz
Tel.: 945 01 42 87

 @Instituto_Hegoa

 instituto-hegoa

 @HegoaInstitutua

Aurkibidea

1. Aurkezpena	4
2. Prestakuntza-jarduerak	6
2.1. Hegoa Institutuak eskaintzen dituen graduondoko ikasketak	6
2.2. Hegoak ematen dituen ikastaroak eta prestakuntzako eta irakaskuntzako beste jarduera batzuk	9
2.3. Hegoak antolatutako biltzarrak , jardunaldiak eta mintegiak	10
2.4. Hegoa Institutuko irakasleek graduondoko beste prestakuntza batzuetan izandako parte-hartzea	14
2.5. Hegoako irakasleek egindako hitzaldiak eta tailerrak	16
2.6. Hegoako taldeak eta irakasle eta ikertzaileek beste ekitaldi batzuetan izandako parte-hartzea	19
3. Ikerketa-jarduerak	20
3.1. Ikerketa-taldeak	20
3.2. Beste ikerketa jarduera batzuk	37
3.3. Garapenari buruzko Ikasketen arloko doktorego tesiak	37
3.4. Nazioarteko batzorde eta ordezkariatzatan parte hartzea	38
3.5. Txostenak eta komunikazioak	39
4. Argitalpenak	43
4.1. Liburuak	43
4.2. Hegoaren Lan Koadernoak	45
4.3. Hegoak Zabalduz	45
4.4. Hariak. Recreando la educación emancipadora	45
4.5. Artikuluak, ikerketak eta liburuko kapituluak	46
5. Irakaskuntzarako eta ikerketarako baliabideak	51
5.1. Dokumentazio zentroaren zerbitzu digitalen 2022ko datuak	51
5.2. Dokumentazio Zentroaren multimedia-berrikuntzak	53
6. Aholkularitza-zerbitzuak	55
6.1. Erakundeei, aldundiei eta udalei emandako aholkularitza	55
7. Erakundearen organigrama	57
8. Txosten ekonomikoa	59

1. Aurkezpena

Memoria honetan, Hegoak 2022. urtean zehar egindako jarduera nagusiak laburbiltzen dira. Urte horretan, presentzialtasun osoa berreskuratu ahal izan dugu barne landinamiketean eta jarduera publikoetan. Azken horietan, zorionez, parte-hartzea handitu egin da eta ideiak eta esperientziak modu zuzen eta hurbilan partekatzeko aukera izan dugu. Irismen, ikusgarritasun eta eragin handiena izan duten jardueren artean, honako hauek ditugu: Kolonbiako Egiaren Batzordearen Amaierako Txostenaren aurkezpena Europan, *Gizarte-konpromisoa ikerlan akademikoetan mintegiak*, *Giza eskubideen Defendatzaileentzako Prestakuntza Espezializatuko ikastaroaren* lehen edizioa, UPV/EHUren *El derecho a la verdad como herramienta para la construcción de paz* Udako Ikastaroa, eta Ikerketa Metodologia Feministari buruzko VI. Jardunaldiak: *Migrazioak, giza eskubideak eta interseksionalitatea*.

Hegoaren prestakuntza-jardueren artean, unibertsitateko irakaskuntzak toki nagusia du. Garapena eta Nazioarteko Lankidetzak Masterraren eta Globalizazioa eta Garapena Masterraren edizio berriak egin dira. Horiek eskaera handiko titulu ofizialak dira. Halaber, Nazioarteko Lankidetzak eta Hezkuntza Askatzailea Masterra dugu, online ematen dena eta lankidetzaren sektoreko profesionalen prestakuntza eta eguneratzea errazten duena. Eskaintza zabala eta iraunkorra da eta egoera ekonomiko, sozial eta politikoari buruzko hausnarketa kritikoko eremuak sustatzen ditu goi-mailako hezkuntzan, lehiakortasun eta merkantilizazio gero eta handiagoko hezkuntza-sisteman batean. Gainera, Garapenari buruzko Ikasketen arloko Doktoretza programa eskaintzen da, Hegoak koordinatuta. Programak Bikaintasunerako Aipamena du eta 82 tesi ditu 2022-2023 ikasterterako matrikulatuta. Horrez guztiaz gain, hainbat eskola eta mintegi ematen ditugu beste unibertsitate-master eta ikastarotan eta prestakuntza jarduera asko egiten ditugu unibertsitateaz kanpoko eremu asoziatiboetan.

Hegoako kideek, bai lantaldeetakoek eta bai UPV/EHUko adskribatutako irakasle eta ikertzaileek, proiektuetan parte-hartu dute. Horiek, ikerketa arloaz gain, prestakuntza-jarduerak eta aholkularitza teknikoa landu dituzte, beste herrialde batzuetako unibertsitate eta gizarte erakundeekin elkarlanean. Esparru horretan, 2022an honako diplomatua hau garatu dugu Cauca Iparraldean (Kolonbia): Proiektu ekonomiko eta produktiboen formulazioa eta gestioa ekonomia sozial eta solidarioaren eta *ekonomia feministaren* ikuspegitik. Diplomatua Universidad Javeriana eta Universidad del Cauca unibertsitateekin eta Corporación Ensayos erakundearekin batera egin dugu.

Emaitzei dagokienez, aurreko guztiak, besteak beste, lan akademiko eta zabalkundeko argitalpen ugari sustatzen lagun du. Halaber, argitaratzen ditugun hiru aldizkari hauen hainbat ale argitaratu dira aurrean: Hegoaren Lan Koadernoak, *Hariak*, *Recreando la educación emancipadora* eta *Hegoak Zabalduz* (azken hau euskaraz bakarrik).

Gainera, Hegoak hainbat erakunderi aholkularitza zerbitzuak ematen jarraitu du nazioarteko lankidetzaren arloan, hala nola Bizkaiko, Gipuzkoako eta Arabako Foru Aldundiei eta zenbait udalei. Ildo beretik, Euskal Lankidetzaren Publikoaren Ataria kudeatzen dugu. Harmonizazio eta gardentasun tresna horretan zortzi euskal erakunde publikok parte hartzen dute.

Egindako lan guztia Hegoaren funtsezko beste zutabe batean oinarritzen da, Dokumentazio Zentroan, alegia. Hala, haren Biblioteka Digitalaren nazioarteko proiektzioa nabarmendu nahi dugu. Izan ere, hura Garapenari eta Nazioarteko Lankidetzari buruzko ikasketen arloko datu-base espezializatu nagusietako bat da, eta, urte amaieran, 21.585 erregistro zituen. Bertan, gaztelaniazko, euskarazko eta ingelesezko materialak daude akademiaren, GGKEen, gizarte mugimenduen, erakundeen eta interesa duen edozeinen eskura.

Hegoako kideek, gainera, beste jarduera akademiko eta sozial asko egiten ditugu. Horiek biltzea ezinezkoa bada ere, memoria hau 2022an zehar egindako guztiaren erakusgai ona da. Zuen interesekoa izatea espero dugu.

Irantzu Mendia Azkue
Hegoako zuzendaria

2. Prestakuntza-jarduerak

Hegoan, zenbait irakaskuntza motaren bitartez garatzen da prestakuntzako eta gizarte eraldaketarako hezkuntzako jarduera. Alde batetik, Doktorego Programaren bitartez, Goi mailako Hezkuntzaren Europako Esparruaren (GHEE) eta UPV/EHUren berezko tituluen formatura egokitzen dena. Beste alde batetik, Hegoa Institutuko kideek Espainiako, Europako eta Latinoamerikako hainbat unibertsitatetan ematen diren graduondoko ikasketetan (doktoregoak, masterrak, espezializazioa eta diplomatuak) parte hartzen dute. Azkenik, jarduera hori osatzeko, ikastaroak, biltzarrak, tailerrak eta mintegiak ematen ditugu beste unibertsitate, GGKE eta erakunde batzuek eskatuta.

2.1. Hegoa Institutuak eskaintzen dituen graduondoko ikasketak

Doktorego programa

Garapenari buruzko Ikasketak doktorego programa UPV/EHUK Doktoreko Eskolaren (DOKe) bitartez eskaintzen duen doktoregoetako bat da. Hura Hegoa Institutuak koordinatzen du eta bertan Ekonomia Aplikatua, Soziologia eta Gizarte Langintza, eta Enpresa Zuzenbidea eta Zuzenbide Zibila sailek eta Gezki Institutuak parte hartzen dute.

Garapenari buruzko Ikasketak doktorego programak honako ikerketa-ildo hauek hartzen ditu: Garapena, globalizazioa eta nazioarteko fluxu ekonomikoak; Nazioarteko erakunde ekonomikoak eta integrazio ekonomikoak; Garapenerako lankidetzeta eta ekintza humanitarioa; Ingurumena eta garapen iraunkorra; Generoa eta garapena; Garapenaren finantzaketa eta mikrokredituak; Tokiko garapena eta lurraldea; Migrazioak eta baterako garapena; Giza garapenerako eta iraunkortasunerako teknologia egokiak; Hezkuntza,

garapena eta giza gaitasunak; Gizarte-bazterketa pobrezia eta desberdintasuna; Gatazkak, segurtasuna eta garapena; Lan-harremanak, gizarte-eskubideak eta enpresa transnazionalak; Kultura, komunikazioa eta garapena; Ongizatearen eta garapenaren adierazleak; Parte-hartzea, demokrazia eta giza eskubideak; eta Ekonomia Sozial eta Solidarioa.

Programak Hezkuntza Ministerioak emandako *Bikaintasunerako Aipamena* eskuratu zuen 2011an.

Graduondoko ikasketa ofizialak

Globalizazioa eta Garapena masterra eta Garapena eta Nazioarteko Lankidetzak masterra UPV/EHUko Titulu Ofizialen eskaintzaren parte dira eta Hegoa Institutuak eta Ekonomia Aplikatuko Sailak koordinatzen ditu. Titulu bi horiek Garapenari buruzko Ikasketen Doktorego programarako sarbidea ematen dute.

Globalizazioa eta Garapena Masterra

Master hau espezializazio akademikora eta ikerketa-prestakuntzara bideratuta dago. Hala, globalizazioaren fenomenoaren eta garapen prozesuen arteko loturak ikertzen ditu. Diziplinariako irakaskuntza-proposamen bat da, Garapenari buruzko Ikasketen (Development Studies) tradizioan kokatzen dena.

Masterraren irakaskuntza funtsezko bi dimentsio hauen esparru teoriko-metodologikoetan oinarritzen da: globalizazioa, arlo ekonomikoko eta sozial, politiko eta kultureko harremanak eta prozesuak mundu-mailako bihurtzeko prozesu gisa ulertua; eta garapenari buruzko ikuspegi teoriko nagusiak, hura giza garapenaren eta iraunkortasunaren paradigmatik ulertuta eta nazioarteko lankidetzak elkarbitza baketsua eta garapena mundu mailan sustatzeko tresna gisa duen eginkizuna kontuan hartuta.

2022-2023 ikasturtean 68 eskaera jaso genituen. Horietatik, 16 ikasle berri matrikulatu ziren (zortzi emakume eta zortzi gizon) eta bigarren matrikulako beste zazpi ikasle ere. Ikasle berrien artean bederatzia Euskal Autonomia Erkidegotik (EAE) datoz, bat Espainiako Estatuko beste leku batetik, lau Latinoamerikatik, bat Asiatik eta bat Afrikatik.

Garapena eta Nazioarteko Lankidetzaren Masterra

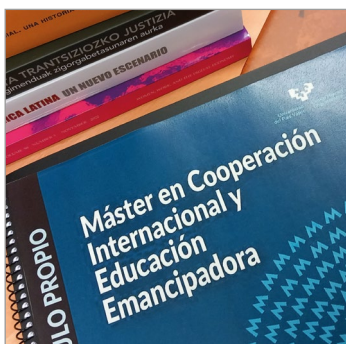
Master honek, batez ere, ikasleak garapenerako nazioarteko lankidetzaren arloan akademikoki eta profesionalki trebatzea du helburu. Haren oinarriak dira berdintasuna, pobrezia aurkako borroka, giza garapena eta jasangarritasuna. Kalitatezko eta diziplinarteko lanbide heziketa eskaintzen du, garapenerako lankidetzaren arloan pertsonalki eta laboralki sartzeko laguntzeko.

Horretarako, bada, esperientzia handia eta ikasiko diren gaietan ibilbide luzea duten irakasleak dituen masterrak, unibertsitatetik zein lankidetzaren arloko erakundeetatik datozenak. Ikasketen programa osatzeko, gainera, ikasleek praktikak egin behar dituzte hainbat herrialdetan egiten diren garapenerako lankidetzaren proiektuetan.

Aurreko urteetan bezalaxe, 2022-2023 ikasturtean, UPV/EHUa aurretiko izen-emate gehien izan zuten masterrak bat izan zen, 131 eskaera, hain zuzen ere. 25 ikasle berrietatik (hogei emakume eta bost gizon), hamabi EAETik datoz, beste hamar beste autonomia erkidego batzuetatik eta hiru Latinoamerikatik.

Berezko titulua

Nazioarteko Lankidetzaren eta Hezkuntzaren Askatzailea *online* Masterra

Master hau Hegoa Institutuak koordinatzen du eta UPV/EHUren Berezko Tituluen eskaintzan sartzen da. Estatu mailan, Hezkuntzaren Askatzailearen kontzeptuak eta praktikak modu zabalean lantzen dituen master bakarra da. Graduondoko proposamen honek, bada, gaur egungo egoera kritikoki aztertuz –non hainbat krisi ematen diren globalizazio neoliberalaren baitan–, garapenerako lankidetzaren eta hezkuntzaren kritiko eta askatzailea sustatzeko gai diren subjektuak trebatzea du helburu.

Haien jardura profesionala lankidetzaren, hezkuntzaren edo beste edozein lan-eremutan ematen delarik ere, ikasleak ideia eta praktika alternatiboen ezagueran trebatzea da helburua, gizarte bidezkoa eta ekitatiboa lortzeko ekintza kolektiboak gauzatzeko behar diren baliabide teorikoak, gaitasunak eta baliabideak eskura ditzaten. Erabat *online* egiten denez, munduko edozein lekutik egin daiteke eta zaintza lanekin, lan ordainidunarekin edo beste prestakuntza batekin bateragarri egin daiteke.

Masterraren VIII. edizioan, 2022-2023 ikasturtean, 18 pertsona matrikulatu ziren (hamabost emakume eta hiru gizon). Horietatik zortzi EAetik zetozen, bederatzi Estatuko beste leku batzuetatik eta bat Europar Batasuneko beste herrialde batetik.

2.2. Hegoak ematen dituen ikastaroak eta prestakuntzako eta irakaskuntzako beste jarduera batzuk

Diplomatua: Proiektu ekonomiko eta produktiboen formulazioa eta gestioa ekonomia sozial eta solidarioaren eta ekonomia feministaren ikuspegitik
(Caucan, Kolonbian, 2022ko apiriletik irailera)

Diplomatu hau Caliko Universidad Javierana unibertsitateko Kulturarteko Ikasketen Institutuarekin, Corporación Ensayos para la Promoción de la Cultura Política erakundearekin eta Cauca Unibertsitateko Cicaficultura zentroarekin batera egin zen, lelo honekin: *Emakumeok badakigu bizitza erdian jartzeko ekonomia eraldatu beharra dagoela.*

Parte-hartzaileak 22 erakundetako 35 emakume izan ziren; emakume indigenak, landatarrak, afrokolonbiarrak eta FARCEko borrokalari ohien kooperatibetako kideak, birgizarteratzeko prozesuan zeudenak. Cauca egin zen eta haren edukien artean honako hauek aurkitzen ditugu: garatuko beharreko ekoizpen-ekimenen diagnostikoa/azterketa, emakumeen ekonomiaren eta eskubide ekonomikoen testuinguruari buruzko ikerlana egitea –identifikatutako ekoizpen-proposamenez osatutako eranskinak izango dituen–, eta prestakuntza teknikoa ematea, ekonomikoki bideragarriak eta jasagarriak diren eta Ekonomia Sozial eta Solidarioaren (ESS) eta Ekonomia Feministaren (EF) printzipioetan oinarritzen diren negozio-planak formulatu ahal izateko.

Diplomatua *Cauca Iparraldeko emakumeen erakundeen ahalduentze ekonomikoa (PRO-2021K1/0006)* proiektuaren esparruan antolatu zen, Hegoaren eta Mondragon Unibertsitateko Lanki Institutuaren arteko partzuergo baten bitartez eta Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziaren (GLEA) finantzamenduarekin.

**Udako ikastaroa: Egia jakiteko eskubidea, bakea eraikitzeko tresna gisa.
Nazioarteko elkarrizketa, Kolonbiako esperientzian oinarrituta
(Donostiako Miramar Jauregian, irailaren 7an eta 8an)**

Kolonbiako Egiaren Batzordeari (EB) European emandako babesean inspiratuta, ikastaro honek hainbat eragile bildu zituen: tokiko eta nazioarteko hizlariak –Eduardo González Cueva, John Paul Lederach, Elizabeth Lira Kornfeld, Pablo de Greiff eta Jon-Mirena Landa—, EBaren hainbat ordezkari –Francisco De Roux, Marta Ruiz Naranjo, Alejandra Miller Restrepo, Carlos Martín Beristain eta Lucía González Duque—, giza eskubideen eta trantsizioko justiziaren arloko hainbat erakundeko ordezkariak –Monika Hernando Porres, Irantzu Mendia Azkue, María Oianguren Idígoras, Silvia Plana Subirana eta Liliana Zambrano Quintero— eta Euskal Herritik, Espainiako Estatutik eta Batzordeak erbesteari buruz egindako lana babestu duten Europako beste herrialde batzuetatik etorritako 90 bat lagun.

Edukiak bost panel hauen bitartez landu ziren: “Comisiones de la verdad: visión global”; “Comisión de la Verdad de Colombia: características y despliegue territorial”; “Comisión de la Verdad de Colombia: pluralismo, amplitud y lenguajes”; “El legado de la verdad para la construcción de paz. Diálogo entre experiencias”, eta “Caleidoscopio de futuro. Aportes de la Comisión de la Verdad de Colombia a la convivencia y la no repetición”.

2.3. Hegoak antolatutako biltzarrak , jardunaldiak eta mintegiak

Mintegiak: Compromiso social en los trabajos de investigación académicos

(Bilbon, martxoaren 4, 10, 17 eta 24an; Neivan, martxoaren 4, 18 eta 25ean eta ekainaren 17an; Popayánen, martxoaren 4, 10, 17 eta 24an)

Ekimen hau, Universidad Surcolombiana unibertsitatearekin eta Cauca Unibertsitatearekin batera garatu da eta subjektuak laguntzeko proposamen gisa sortu zen, ikasleen, irakasleen eta gizarte eragileen arteko elkarlanean eta elkarrizketa horizontalean oinarrituta. Unibertsitate bakoitzean lau prestakuntza saio egin ziren, eta, horietan, hezkuntza askatzailearen ikuspegia bermatzeko jarraibide pedagogiko eta metodologikoak sortu ziren kolektiboki (ikasleen gradu amaierako eta master amaierako lanetan oinarrituta).

Teknologia digitalek ematen dituzten aukerak baliatuz, hiru lurraldeetako hainbat lagun elkartu ahal izan ginen eta hausnartzeko eta lan egiteko zenbait saio egin genituen elkarrekin. Eraitza nagusien artean, eremu horietan sustatutako metodologia eta Kolonbiatik partekatutako esperientziek, ikuspegiak eta erreferente epistemologikoen piztutako interesa ditugu.

Garapenari buruzko Ikasketak Doktorego Programaren mintegiak

(Online, martxoaren 29an, maiatzaren 25ean, ekainaren 22an, azaroaren 3an eta abenduaren 14an)

Ekimen hau Garapenari buruzko Ikasketak Doktorego Programaren esparruan sortu zen, eta, horretan, irakasle eta ikertzaileez osatutako talde dinamizatzailea izan zen. Mintegiak, bada, doktorego-tesia egiten ari diren ikasleen arteko lotura sustatzeko helburua du, haien tesian egindako aurrerapenak aurkezteko eta eztabaidatzeko eremu bat eskainiz, baita ikerketa prozesuaren inguruan dituzten interesak eta ardurak ere. Mintegietan ikasleek, Doktorego Programako irakasleek eta Hegoako kideek parte hartzen dute.

2022. urtean, bost saio hauek egin ziren:

- Matxoaren 29an, Gezki Institutuak *GIZAEKOA - Revista Vasca de Economía Social* aldizkariaren aurkezpen bat antolatu zuen masterretako eta doktoregoko ikasleentzat.
- Maiatzaren 25ean, Fredy Castrillón Galeano doktoregaiak bere tesi honen aurrerapenak aurkeztu zituen: "Proyecto de movilidad urbana en Medellín. Transición y acciones basadas en la movilidad sostenible"
- Ekainaren 22an, Silvia González Fuenmayor doktoregaiak bere tesi honen aurrerapenak aurkeztu zituen: "Actitudes hacia la migración en América Latina".
- Azaroaren 3an, Iván Camilo Vargas Castro doktoregaiak bere tesi honen aurrerapenak aurkeztu zituen: "Fortalecimiento de la justicia rural en la implementación del Acuerdo de Paz en Colombia".
- Abenduaren 14an, Alexandra Vizcaíno doktoregaiak bere tesi honen aurrerapenak aurkeztu zituen: "Participación política y Desarrollo Humano de las mujeres en América Latina. Análisis comparativo de la participación política de las mujeres indígenas y afrodescendientes del Ecuador (2011-2021)".

Kolonbiako Egiaren Batzordearen Amaierako Txostenaren aurkezpena Europan

(Bilboko Bizkaia Aretoan, uztailaren 6an)

Uztailaren 6an, Bizkaia Aretoan, Kolonbiako Egia Argitzeko, Elkarbizitzarako eta Ez Errepikatzen Batzordearen *Hay futuro si hay verdad* Amaierako Txostena Europan aurkezteko ekitaldi ofiziala egin zen. Ekitaldian 300 bat lagunek hartu zuten parte, eta hura streaming bidez ere eman zen, ingelesez eta gaztelaniaz.

Irekiera instituzionala honako hauek egin zuten: Monika Hernando (Eusko Jaurlaritzako Giza Eskubide, Biktima eta Aniztasun Zuzendaria), Gorka Moreno (UPV/EHUren Bizkaiko Campuseko Errektoreordea) eta Irantzu Mendia (Hegoako zuzendaria).

Ondoren, Carlos Martín Beristain eta Alejandro Valencia ordezkariak Amaierako Txostenaren aurkikuntza nagusiak aurkeztu zituzten. Jarraian, Beatriz Artolazabal Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako sailburuari eman zioten txostena.

Sailburuaren eta Europako beste herrialde batzuetako enbaxada eta parlamentuetako zenbait kideren hitzen ostean, *La Colombia fuera de Colombia* kapituluaren aurkezpena egin zuten, erbestean dauden bigarren belaunaldiko biktima indigena, afrikar jatorriko eta LGBTIQ+ kolektibokoan parte hartzearekin. Ekitaldiari amaiera artistikoa eman zioten.

Amaierako Txostenaren aurkezpenaren aurretik, uztailaren 5ean, *Del otro lado. Diario de un secuestro* dokumentala aurkeztu zen Bilboko Golem Alhóndiga Auditorioan. Filmaren proiektzioa amaitutakoan, Carlos Martín Beristain ordezkariak filmaren protagonista hauen arteko solasaldia moderatu zuen: Iván Guarnizo (zuzendaria), Jairo Guarnizo eta Güérima (FARC-EPko borrokalari ohia, Bake Akordioaren sinatzailea).

Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzari buruzko V. Jardunaldiak. Hezkuntza eraldatzailearentz aurrera egiten: erakunde eta instituzio publikoen arteko aliantzak

(Donostian, irailaren 30ean eta urriaren 1ean)

Jardunaldi hauek Euskadiko GGKEen Koordinakundeak, Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziak eta Hegoak antolatu dituzte eta horietan (H)ABIAN 2030 gizarte eraldaketarako Hezkuntza Estrategian sakontzeko eztabaidarekin jarraitu dugu. Aurtengo edizioan gizarte eraldaketarako hezkuntza eremuko eragileen arteko ardurakidetzak, aliantzak eta elkarlana izan da gai nagusia.

Anahí Guelman Ledaren eta Suyapa Martínez Scotten hausnarketa eta esperientzia interesgarriak izan ditugu, baita honako beste hauenak ere: Lafede.cat; Bartzelonako Udaren Justizia Global eta Nazioarteko Lankidetzazuzendaritza; Flora Tristán Peruko Emakumearen Zentroa eta Unibertsitate Kritiko Sarea.

Ikerketa Metodologia Feministari buruzko VI. Jardunaldiak: Migrazioak, giza eskubideak eta interseksionalitatea (Bilbon, 2022ko urriaren 20 eta 21ean)

Hegoa Institutuak eta UPV/EHUko SIMReF-EH ikerketa metodologia feministaren diziplinarteko mintegiak antolatutako jardunaldiak dira. Seigarren edizio honetan migrazioen gaia landu genuen. Haren bitartez, ikerketa feministak egiteko behar ditugun ikuspegi epistemologiko eta metodologikoak pentsatu nahi genituen, horiek aukera emango baitigute migrazio prozesuek gaur egun aurkezten dituzten erronka erraldoiak proposamen kritiko eta eraldatzaileen bitartez ulertzeko. Migrazio prozesu horiek, bada, bazterkeria eta indarkeria maila handiak dituzten gizarte politika eta praktiken eraginpean daude.

Osoko saioak, mahai-inguruak eta sei tailer metodologiko-lau gaztelaniaz eta bi euskaraz-egin ziren eta honako esparru hauetatik etorritako 200 lagunek baino gehiagok hartu zuten parte: unibertsitatea, emakumeen eta feministen mugimenduak, LGTBIQ+ kolektiboak, kolektibo antirrazistak, GGKEak, erakunde publikoak, eta abar. Tailerrak hauek izan ziren: *Ipuinen eta kontuen artean: feminismoen eta estatistiken arteko elkarrizketak* (hau gaztelaniaz eta euskaraz); *Midiendo el homonacionalismo desde reflexiones feministas, anti-/de-/post-coloniales e interseccionales en diálogo con metodologías cuantitativas*; *Explorando las interseccionalidades desde la Educación Popular Feminista*; *Ikerketa feministak sozializatzeko/itzultzeko metodologiak* eta *Investigación Acción Participativa como proceso y herramienta para el empoderamiento feminista*.

Jardunaldien amaierako saioan, zenbait partaidek tailerretan egindako ikaspen nagusiak azpimarratu zituzten.

Osoko saioetan eta tailerretan egindako aurkezpenen eduki osoa *Investigación feminista sobre migraciones. Aspectos epistemológicos y metodológicos* lanean argitaratu zen.

2.4. Hegoa Institutuko irakasleek graduondoko beste prestakuntza batzuetan izandako parte-hartzea

Escuela de Doctorado internacional (EDIUS). Universidade de Santiago de Compostela. Ikasgaiak: Sostenibildad, inbestigación y Cooperación Internacional. A propósito de la Agenda 2030.

Máster en Acción Internacional Humanitaria. Deustuko Unibertsitatea. Ikasgaiak: Introducción y Geopolítica.

Master of Business Administration. Universidad de Valladolid. Ikasgaiak: Empresa y Sociedad.

Máster en Desarrollo, Cooperación y Acción Comunitaria. Universitat Ramón Llull, Bartzelona. Ikasgaiak: Conflicto, paz, seguridad y derechos humanos; Acción Humanitaria.

Máster en Diplomacia y Organizaciones Internacionales. CEI, Universitat de Barcelona eta Universitat Autònoma de Barcelona.

Economía Circular: Aplicación a la Empresa. UPV/EHU. Ikasgaiak: Talleres Prácticos de Economía Circular.

Máster en Economía Social y Solidaria. GEZKI Institutua, UPV/EHU. Ikasgaiak: Economía Aplicada, Economía Social y Solidaria (ESS): teoría y desarrollos; Intervención Pública y ESS; La cooperación al desarrollo y la ESS; Organización y administración de las entidades de ESS (gestión financiera).

Master en Estudios Feministas y de Género. Gizarte eta Komunikazio Zientzien Fakultatea, UPV/EHU. Ikasgaiak: Economía feminista; Género, instituciones y políticas, sesión: "Experiencias de participación del movimiento de mujeres en la lucha contra la impunidad"; Población y reproducción Social; Políticas sociales,

económicas e igualdad; Retos de la globalización.

Máster en Estudios Internacionales. UPV/EHU. Ikasgaiak: Conflictos, seguridad y desarrollo.

Máster en Finanzas y Dirección Financiera. UPV/EHU. Ikasgaiak: Finanzas corporativas; Microfinanzas.

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako eta Batxilergoko, Lanbide Heziketako eta Hizkuntzen Irakaskuntzako Irakasleen Prestakuntza Unibertsitate Masterra. UPV/EHU. Ikasgaiak: Gizarte Zientzietarako Ekonomia eta Enpresa

Máster en Gestión de los Recursos Humanos y del Empleo. UPV/EHU. Ikasgaiak: Políticas activas de empleo; Análisis del funcionamiento de los mercados laborales.

Máster Oficial en Gobernanza y Estudios Políticos. UPV/EHU. Ikasgaiak: Evaluación de políticas ambientales; Una aproximación crítica a la democracia y a la gobernanza desde el enfoque de capacidades y el desarrollo humano; Procesos socio-políticos a nivel supra-estatal; Teoría política, poder e ideologías en el siglo XXI.

Máster en Igualdad de Mujeres y Hombres: Agentes de Igualdad. Zuzenbide Fakultatea, UPV/EHU. Ikasgaiak: Economía Feminista; Presupuestos con perspectiva de género.

Telekomunikazio Ingeniaritzako Masterra. UPV/EHU. Ikasgaiak: Komunikazioen Sistema Elektronikoak.

Master Propio en Liderazgo y gestión del cambio para la sostenibilidad. ALDATUZ Gizarte Balioa Sortzeko Laborategia, UPV/EHU. Ikasgaiak: Economic Thoughts; Paradigma ekosoziala eta Ekonomia Sozial eta Eraldatzaitetik komunitatean proiektuak txertatzen.

Máster Propio en Medio Ambiente, Sostenibilidad y ODS. Garapen Iraunkorrari eta Ingurumen Hezkuntzari buruzko UNESCO Katedra, UPV/EHU. Ikasgaiak: Conflictos ecosociales y derechos humanos; Movilidad sostenible; Tecnologías para el desarrollo humano y la sostenibilidad; Valoración económica de los servicios de los ecosistemas.

Máster en Modelos y Áreas de Investigación en Ciencias Sociales. Soziologia eta Gizarte Langintza saila, UPV/EHU. Ikasgaiak: Investigación social en diversidad, exclusión y cohesión social.

Máster en Participación y Desarrollo Comunitario. Feminismos y Participación blokeko saioa.

Máster en Relaciones Internacionales y Estudios Africanos. Departamento de Ciencias Políticas y Relaciones Internacionales de la Universidad Autónoma de Madrid. Ikasgaiak: Globalización, integración regional y cooperación al desarrollo en África.

Máster en Relaciones Internacionales, Máster en Seguridad Internacional eta Máster en Políticas Públicas. IBEI - Institut Barcelona d'Estudis Internacionals. Ikasgaiak: Gender, Security and Development.

Máster Universitario en Sociedad Democrática, Estado y Derecho. UPV/EHU, Universidad Autónoma de Santo Domingo unibertsitatean (Dominikar Errepublika). Ikasgaiak: Retos del Constitucionalismo en el Siglo XXI: Políticas migratorias de la Unión Europea.

Posgrado de Especialización Universitaria en Género, Masculinidades y Acción Social. Universidad Complutense de Madrid, UPV/EHU eta Fundación CEPAIM. Ikasgaiak: Diseño de planes, programas y proyectos de intervención social para la igualdad de género; Evaluación de planes, programas y proyectos de intervención social para la igualdad de género; Iniciación al Trabajo Fin de Especialista (orientación y asesoramiento metodológico).

Posgrado de Especialización Universitaria en Gestión e Innovación en Servicios Sociales. UPV/EHU. Ikasgaiak: Planificación estratégica en la gestión de los Servicios Sociales.

2.5. Hegoako irakasleek egindako hitzaldiak eta tailerrak

“Sociedad que sigue descartando”. *Pobreza y Exclusión* Jardunaldien irekiera-hitzaldia, Cáritas La Rioja. Logroño, urtarrilaren 17an.

“Entendiendo el sistema económico mundial y sus invisibilizaciones”. *Otra Economía Está en Marcha* ikastaroa, Mugarik Gabeko Ekonomialariak / Economistas sin Fronteras, Deustuko Unibertsitatea. Donostian, urtarrilaren 31n.

“Aprendizaje Basado en Retos: cómo trabajar la sostenibilidad a través de competencias transversales”. UIPRE ikastaroa, UPV/EHUren Hezkuntzarako Laguntza Zerbitzua (SAE-HELAZ). Urtarrilean eta ekainean.

“Miradas críticas a la cooperación feminista”. *Política Exterior y de Cooperación Feminista a debate* jardunaldiak, CooperAcció. Online, otsailaren 18an.

“La Educación para el Desarrollo como apuesta por la transformación social”. *Educación para el Desarrollo y la Transformación Social: Los ODS en el aula* ikastaroa, CEP Santander. Santanderren, martxoaren 1ean.

“¿Cooperación para el desarrollo o para la convivencia global? Un cambio de enfoque para el futuro”. *Nuevos retos de la cooperación sanitaria valenciana: afianzando las redes sanitarias solidarias comprometidas con la Agenda 2030 en la Comunitat Valenciana* proiektuaren esparruan egindako mintegia. Martxoaren 2an.

“África en la economía mundial actual”. *Curso de Introducción a la Realidad Africana*, Grupo de Estudios Africanos eta Casa Encendida. Madrilen, martxoaren 9an.

“Inguruarekiko bestelako hurbilpenak: ekoizpen kulturala, hirigintza eta agroekologia feministatik solasaldia”. XXIV. Ankulegi Antropologia Jardunaldia. Donostian, martxoaren 11an.

“Valoración económica de los servicios de los ecosistemas”. Universidad de La Laguna unibertsitatean egindako mintegia. Martxoaren 11n.

“Educar sobre alimentación”. *La dimensión educativa en la alimentación saludable, sostenible y justa* ikastaroa, Universidad Complutense de Madrid eta Justicia Alimentaria. Madrilen, martxoaren 17an.

Analista en Conflictos y Construcción de Paz ikastaroa. Escuela de Gobierno, Universidad Complutense de Madrid (UCM). Madrilen, otsailaren 4tik apirilaren 29ra.

“Agroecología feminista en el proceso de transformación ecosocial”. *Krisi ekosozialari aurre egiteko alternatibak* online ikastaroa, honako hauek antolatuta: UPV/EHU, Parte Hartuz, Ekopol, VientoSur eta Betiko. Apirilaren 26tik maiatzaren 26ra.

“Mujeres en situación de conflicto: reflexiones en clave feminista”. *Las heridas abiertas de El Salvador* Nazioarteko Jardunaldietan egindako hitzaldia, Huacal-ONG de solidaridad con El Salvador eta Asociación Internacional Pro-Memoria Histórica, Reconciliación y Cultura de Paz en El Salvador. Bartzelonan, apirilaren 29an.

“Mujeres salvadoreñas en la agenda de la verdad, la justicia y la reparación”. *Las heridas abiertas de El Salvador* Nazioarteko Jardunaldietan egindako hitzaldia, Huacal-ONG de solidaridad con El Salvador eta la Asociación Internacional Pro

Memoria Histórica, Reconciliación y Cultura de Paz en El Salvador. Bartzelonan, apirilaren 29an.

Descubriendo África nazioarteko online ikastaroa. Asociación para las Naciones Unidas de la República Argentina (ANUAR), Universidad de Rosario. Argentinan, apiriletik uztailara.

“Introducción a la sostenibilidad en la docencia universitaria: Problemática socioambiental global y estrategias hacia la sostenibilidad”. Unibertsitate Irakasleak Prestatzeko Ikastaroa, Universidad de La Rioja. Maiatzaren 5ean.

Expansión de la Frontera Extractiva. Implicaciones para el Este de África online ikastaroa. Grupo de Estudios Africanos (GEA), Universidad Autónoma de Madrid (UAM). Madrilgo La Casa Encendida gunean, maiatzaren 30etik ekainaren 3ra.

“Caminar en la fraternidad hacia la inclusión social”. Cáritas Sestaoren 30. urteurrena ospatzeko ekitaldian egindako hitzaldia. Sestaon, ekainaren 3an.

“¿Tiene edad la política? La participación política de las personas mayores”. *I Jornadas Mayores en sociedad* jardunaldietan egindako hitzaldia, Fundación Patronato Europeo de Mayores (PEM) eta Unate (Universidad Permanente de Cantabria). Torrelavegan, ekainaren 10ean.

“Experiencia de Hegoa en educación emancipadora”. *La educación: base de un futuro más sostenible* udako ikastaroa, Universidad de La Rioja. San Millán de la Cogolla herrian, uztailaren 8an.

“Participación con lecturas de Eduardo Galeano”, *Leituras en Diversidade*. Coimbran, uztailaren 27an.

“Investigaciones colaborativas, militantes o a contracorriente: Experiencias y desafíos para la enseñanza y la acción de in-

vestigación comprometida con la vida”. *Prácticas otras de conocimiento(s) para disputar la esperanza: Fracturas y resistencias para hacer investigación y educación emancipadora comprometida con el cuidado de la vida* topaketan egindako hitzaldia, Universidad Surcolombiana. Neivan, irailaren 5ean.

“Disputar la esperanza: Hacia una gran juntanza política/ontológica y epistémica para una Universidad comprometida con la vida en tiempos de crisis civilizatoria”. *Prácticas otras de conocimiento(s) para disputar la esperanza: Fracturas y resistencias para hacer investigación y educación emancipadora comprometida con el cuidado de la vida* topaketan egindako hitzaldia, Universidad Surcolombiana. Neivan, irailaren 5ean.

“Experiencias, avances y obstáculos para la educación y la investigación emancipadora”. *Imaginación, política y academia: retos para la investigación y educación emancipadora* topaketan egindako hitzaldia, Universidad del Cauca. Popayánen, irailaren 9an.

“International Conference on Gender-based Violence and Human Rights”, Bon't Worry eta Institut d'Estudis Internacionals. Bartzelonan, irailaren 16an.

“Hezkuntza Ekosoziala: dimentsio ekosoziala eremuan barneratzeko irizpideak”. Hamar prestakuntza saio, Eusko Jaurlaritzako Ingurugelarako Eskolako Agenda 2030 programa. Irailaren 20an.

“Las diferentes dimensiones de la Educación Transformadora”. *VI Jornadas de Educación Ambiental de la Comunitat Valenciana. Actuar desde la Esperanza*, Generalitat Valenciana, Centro de Educación Ambiental de la Comunitat Valenciana eta Universitat Jaume I. Castellón, irailaren 29an.

"Propuestas de Educación Emancipadora en la Universidad". *Introducción de la Educación para la Justicia Global como transversal en estudios curriculares de la UGR. Aportes desde la Educación para la Transformación Social* ikastaroa, CICODE, Universidad de Granada. Granadan, urriaren 9an.

"Bizitza bizigarriak ekofeminismotik". Ekotopaketak: Azken krisia, gure garaial jardunaldietan egindako mahai-ingurua. Portugaleten, irailaren 30etik urriaren 2ra.

"El concepto de desarrollo humano", *XXIII Seminario Desarrollo, cooperación y tecnología*, Mugarik Gabeko Ingeniaritza. Bilbon, urriaren 14an.

"Análisis del Informe sobre el estado de la pobreza en Euskadi". *Jornada Evolución de la pobreza en Euskadi* jardunaldian egindako hitzaldia, EAPN Euskadi. Bilbon, urriaren 21ean.

"Investigación e innovación para guiar la transición alimentaria". Encuentros de la alimentación sostenible, Fundación Daniel y Nina Carasso. Madrilen, urriaren 27an.

"Retos desde la Economía Ecológica", Conferencia Formación, Iratzar Fundazioa. Urriaren 28an.

"Educar para la transformación social". *Encuentro de Agentes de Educación para el Desarrollo y la Transformación Social*, CEP Santander. Santanderren, azaroaren 8an.

"Asilo, refúgio e interculturalidade". *Ad honorem* mintegia *Migrações e Interculturalidade* ikasgaiari, Licenciatura en Serviço Social, Universidade de Trás-os-Montes e Alto Douro. Vila Realen (Portugal), arazoaren 10ean.

"Iraunkortasunerako hezkuntza, GIHa eta bere hedapena GrALetan". Mahai-in-

gurua, Iraunkortasuna eta Ekonomia Zirkularraren Kudeaketarako Unibertsitate-Enpresa Gela, Ekonomia eta Enpresa Zientzien Fakultatea. Donostian, azaroaren 11n.

"La atención a las mujeres gitanas víctimas de violencia de género en los servicios esenciales de la CAE", Emakunde eta AMUGE. Bilboko BBK Kuna Eraikinean, azaroaren 14an.

"Biodibertsitate landua eta agroekologia feminista". Cristina Enea fundazioak antolatutako hitzaldia. Donostian, azaroaren 16an.

"Introducción á sustentabilidade na docencia universitaria". Unibertsitate irakasleak prestatzeko ikastaroa, Universidade de Santiago de Compostela (arazoaren 24an) eta Universidade de Vigo (azaroaren 25ean).

"Gatazken memoria historikoa genero ikuspegitik". *Jauzi Handia. Aptitudes para la Convivencia* bake kulturaren trebatzeko programan egindako prestakuntza-saioa (UPV/EHU eta Gipuzkoako Foru Aldundia). Donostian, azaroaren 28an.

"Finantzaketarako sarbidea bermatzeko eta ustategien errentagarritasuna hobetzeko neurriak". *Gazteak, familia nekazaritzaren etorkizuna* jardunaldietan egindako mahai-ingurua, Munduko Landagunea. Bilbon, abenduaren 1ean.

Memoria histórica de las mujeres saharais prestakuntza ikastaroa. Tindufeko saharar errefuxiatuen kanpamentuetan (Aljeria), abenduaren 3tik 6ra.

2.6. Hegoako taldeak eta irakasle eta ikertzaileek beste ekitaldi batzuetan izandako parte-hartzea

Jornada sobre Coherencia de Políticas para el Desarrollo Sostenible mahai-ingurua, Cátedra de Cooperación para el Desarrollo, Universidad de Zaragoza eta Federación Aragonesa de Solidaridad. Zaragoza, ekainaren 10ean.

“Economía sostenible y recursos naturales” mahai-inguruaren aurkezpena eta moderazioa, *XXII Reunión de Economía Mundial: Pandemia y el futuro de la economía mundial*. Madrilen, ekainaren 16an eta 17an.

UPV/EHUren *El derecho a la verdad como herramienta para la construcción de paz. Diálogo internacional a partir de la experiencia de Colombia* udako ikastaroko Antolaketa Batzordean parte hartzea eta “Comisiones de la Verdad. Visión global” panela aurkeztea eta moderatzea. Donostian, irailaren 7tik 9ra.

Bilboko Hezkuntza Fakultateak bultzatutako *ODS Irratia* online irratikomunitarioarekin lan egitea UPV/EHUren Garapen Iraunkorreko Helburuetan aurrera egiteko. Irailean.

“El modelo que desplaza. Megaproyectos y poder corporativo desde un análisis crítico y feminista” mahai-ingurua aurkeztea eta moderatzea, *Congreso DESHABITADAS: Desplazamientos forzados, degradación ambiental y derechos humanos. Una lectura política para habitar sin desplazar*, Zehar-Errefuxiatuekin. Bilbon, urriaren 4 eta 5ean.

“Encuentro de los Centros Aipaz, 25 años trabajando juntos por sociedades justas, pacíficas e inclusivas” topaketa prestatzea eta moderatzea, *Jornadas Aipaz 2022, 25 años construyendo cultura de paz*:

Avances, retrocesos y retos. Zaragozan, azaroaren 10etik 12ra.

Peace Studies in the times of the Ukrainian War, en el marco de proyecto *Partnership People, Communities and Cities in Peacebuilding: An Inclusive and Intersectional Approach to Peace Studies (InPeace)* mintegia antolatzea, EBko Erasmus Plus Programaren baitan. Bilbon, abenduaren 1ean.

XXI Jornada de Formación y Encuentro Profesional. El trabajo social ante la nueva ley de libertades sexuales jardunaldiaren aurkezpena eta moderazioa, Lan Harreman eta Gizarte Langintza Fakultatea, UPV/EHU. Gasteizen, abenduaren 2an.

Curriculum jasangarri egiteko lantaldean parte hartzea, Sectorial de Sostenibilidad, Conferencia de Rectores/as de las Universidades Españolas (CRUE).

Prevención comunitaria del malestar psicosocial desde/en el ámbito universitario proiektua koordinatzea. *Campus Bizia Lab*, UPV/EHU.

Arabako Campuseko Azoka Agroekologikoa proiektuaren taldean parte hartzea. *Campus Bizia Lab*, UPV/EHU.

3. Ikerketa-jarduerak

2022an, asko izan dira Hegoako taldeek eta ikerketa-ildoek sustatutako ikerketa-jarduerak. Lan hori aurrera eramateko hainbat lagunek eraikuntza- eta partekatze-eremu kolektiboetan parte hartu dute, bai Hegoako kideek bai inguruko beste erakunde batzuetako eta beste herrialde batzuetako erakunde aliatuetako kideek ere.

Ikerketa taldeek hurrengo orrialdetan aipatuko ditugun proiektuak landu dituzte. Proiektu horien esparruan hainbat argitalpen ere egin eta zabaldu dira, garapeneren eta nazioarteko lankidetzaren inguruan pentsamendu kritikoa sortzeko helburuz.

3.1. Ikerketa-taldeak

Tokiko giza garapena eta ekonomia sozial eta solidarioa

Talde honen jarduerak bi oinarri teoriko hauen barruan kokatzen dira: a) giza garapena erreferentzia normatibo gisa, gaitasunen ikuspegian oinarrituta. Hark, bada, pertsonen, erakundeen eta gizarteen aukerak eta indarrak garatzeko prozesua hartzen du elementu nagusizat, eta prozesu horrek ongizatearen dimentsio kolektiboak aztertzeko duen garrantzia azpimarratzen du; b) tokiko dimentsioa, lurraldea garapena aztertzeko erreferentzia gisa hartzen duena. Tokiko dimentsioa, beraz, aldaketa-prozesuak giza garapenerako edukiz aztertzeko eremu egokitzat hartu ohi da, baita haren zailtasunak eta finkatzeko aukerak azaltzen duten dinamikak aztertzeko ere.

2022an, ikerketa eta prestakuntza jarduerak, batez ere, ekonomia sozial eta solidarioarekin (EES) lotuta egon dira; alde batetik, Hegoak Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziaren (GLEA) finantziarioarekin egiten dituen lankidetzak proiektuei lotuta -jarraian

azalduko direnak- edo foru aldundien emandako aholkularitzari lotuta, eta, bestetik, Hegoako kideek REAS Euskadiko taldeekin eta lan batzordeekin, eta Andeetako eskualdeko beste unibertsitate batzuekin egiten duten lanari dagokionez. Esparru horretan, taldeko kideek hainbat artikulua argitaratu dituzte eta hainbat ikastaro, hitzaldi eta biltzar akademikotan parte hartu dute.

Kideak: Jokin Alberdi, Asier Arcos, Edu Bidaurrezaga, María Luz de la Cal, Marian Díez, Maite Fernández-Villa, Xabier Gainza, Amaia García Azpuru, Luis Guridi, Elena Martínez Tola, Juan Carlos Pérez de Mendiguren, Carlos Puig, Unai Villalba.

Gizarte-eragileak indartzea, lurralde-bakea eta eredu ekonomiko alternatiboak eraikitzeko Cauca iparraldean, euskal esperientziarekin elkarrizketan (PRO-2019K2/0003)

Proiektu hau Hegoa eta Lanki Institutuaren (Mondragon Unibertsitatea) arteko partzuergo baten bitartez garatzen da. Horretan, Universidad Javeriana de Cali unibertsitateko Instituto de Estudios Interculturales (IEI) institutuak ere parte hartzen du, tokiko erakunde kide gisa, Corporación Ensayos erakundearekin aliantzan. 2022an, Cauca eta Euskadin egindako prestakuntza-jarduerak amaitzearekin batera, Cauca Iparraldeko erakundeei emandako aholkularitza tekniko eta Kolonbian eta Euskadin eragile akademikoekin egindako partekatze-jarduerak ere bukatu dira.

Prozesuaren emaitza gisa, Cauca erakunde komunitarioen Plataforma osatu zen, proiektuaren subjektu ziren erakundeek osatuta (erakunde indigenak, nekazariak, afrokolonbiarrak eta FARCeke borrokalari ohien kooperatibak). Plataformaren eraketak kulturarteko antolakuntzari eta eskualdeko bakeari laguntzen die.

Ekainean, Cauca erakunde komunitarioen Plataformako hamar lagunek ikastaro batean parte hartu zuten Euskadin. Horretan, ikasgelako saioez gain, euskal landa

sektoreko eta sektore kooperatiboko erakunde hauekin bildu ziren: LORRA (Lezama), GARAIA (Mungia), EHNE Bizkaia, REAS-Euskadi, Barrenetxe kooperatiba (Markina) eta Bizkaiko eta Gipuzkoako Landa Garapenerako zenbait Elkarte.

Aldi horretan, Cauca egindako *La intercooperación y comercialización conjunta de las organizaciones de la Plataforma Comunitaria del Cauca. Aportaciones a la reincorporación territorial, la construcción de paz y el desarrollo rural* ikerketa bukatu zen. Horretan, IEIk Plataformako zenbait erakundek, Hegoak eta Lankik parte hartu zuten eta lanaren bertsio osoa eta laburpen bat argitaratu zuten.

Proiektuak GLEAren diru-laguntza izan du, 393.549,15 eurokoa.

Lurralde-mailako bakearen eraikuntza Kolonbiako Cauca Iparraldean estrategia sozioekonomiko solidarioen bitartez (PRO-2021K1/0097)

Cauca Iparraldeko lurraldean bakea eraikitzeke esparruan, proposamen honek landa garapen iraunkorraren alde egiten du, ekonomia sozial eta solidario (ESS), komunitario eta feministako ikuspegiekin. Horretarako, proiektuak FARCEko borrokalari ohien kooperatiben, erakunde indigenen, erakunde afrokolonbiarren eta emakume nekazarien erakundeen arteko kulturarteko antolakuntza sustatzen du Cauca Iparraldeko lau udalerritan.

Proiektuak, beraz, prestakuntza erabiltzen du honako alderdi hauek bultzatzeko: antolakuntza gaitasunak, genero berdintasuna, gerentzia ahalmenak, tokiko merkatuetan sartzeko aukerak, eta abar. Gainera, elikadura burujabetza lortzeko ildo produktiboak ezartzea bultzatzen du, COVID-19ak izan duen inpaktuaren ondorioz, (elikagai agroekologikoak ekoiztea, kafe bereziak ekoizteko prozesuetan hobekuntzak egitea), baita merkaturatzea eta ekimenen arteko lankidetzak ere.

Gainera, eragin politikoa ere sustatzen du, eskualdeko politika publikoan proposamenak kudeatzeko eta sartzeko estrategiak landuz.

Proiektuak GLEAren diru-laguntza izan du, 583.632,96 eurokoa.

Cauca Iparraldeko emakumeen erakundeen ahalduntze ekonomikoa (PRO-2021K2/0006)

Proiektu honen helburua Caucako hainbat herritako emakumeen erakundeen gaitasunak indartzea eta erakunde horiek bistaratzea da, horiek ekonomikoki ahalduntzeko eredu ekonomikoko alternatiboen bitartez, hala nola ekonomia feministaren, ekonomia sozial eta solidarioaren (ESS) eta elikadura burujabetzaren bitartez.

Hala, proiektuak kulturarteko lankidetzaren estrategia bat proposatzen du gaitasunak garatzeko, eta laguntza teknikoa eskaintzen du Euskadin eta Cauca Iparraldean. Estrategia horren helburua, bada, ekimen ekonomikoko-produktiboen diagnostikoak egitea da, merkatu-ikerketa komunitarioa erabiliz, baita proposamen horiek formulatzea ere, tokiko eta eskualdeko erakundeen aurrean aurkezteko eta eragiteko. Hala, emakumeen taldeen ahalduntze ekonomikorako eta horiek lurraldeko bakegintzari egiten dioten ekarpena bistaratzeko oinarriak ezarri nahi ditu. Emakume liderrek eta giza eskubideen eta eskubide ekonomikoen defendatzaileek eskualdean duten arrisku egoeraren ikusita, prozesuan babes eta segurtasun mekanismoak ere txertatzen dira, zaintza erlazional feministako ikuspegi batetik.

Proiektu ekonomikoa eta produktiboen formulazioa eta gestioa ekonomia sozial eta solidarioaren eta ekonomia feministaren ikuspegitik diplomatua egin zen. Prestakuntza horri esker, beren lurraldeetan antzeko egoerak dituzten erakundeen arteko aliantzak sortu dira.

Urrian, hamar emakume lider Euskadira etorri ziren bi asteko prestakuntza baterako. Horretan emakume ekoizleen erakundeak eta beste euskal erakunde sozial batzuk bisitatu zituzten, hala nola Urkome Landa Garapenerako Elkartea, Erika Gunea, Azpeitiko Emakumeen Txokoa, Maskilu Kontserbak (Zeberio), Basoa Proiektua eta Artea Sarea (Arratia), Bizkaigane kooperatiba (Errigoiti), Sustraiak catering (Santutxu), Amillena kooperatiba (Arrazola), zenbait emakume baserritar, REAS-Euskadi, EHNE Bizkaia, Etxaldeko Emakumeak eta Errotik.

Proiektuak GLEAren diru-laguntza izan du, 288.617,41 eurokoa.

Ekonomia Sozial eta Solidarioko lankidetzaren proiektuak lantzeko moduari buruzko ikerketa.

Ikerketak Gipuzkoako eta Euskal Herriko garapenerako lankidetzaren eragileei tresna metodologikoak eskaintzeko helburua du, Ekonomia Sozial eta Solidarioaren (ESS)

arloko lankidetzak proiektuak lantzeko baliogarriak izango direnak, batez ere proiektu horien kalitatea, iraunkortasuna eta eragina handitzeari dagokionez.

Horretarako, bada, lehenik, Gipuzkoako eta Euskal Herriko GGKEek EESko proiektuetan izandako esperientziak kritikoki aztertzea proposatzen da. Bigarrenik, ESSa Gipuzkoan bultzatzeko proposamen nagusiak aztertu nahi dira, lankidetzak proiektuetara estrapola daitezkeen elementu nagusiak ikertuz. Azkenik, proiektuak ESSaren ikuspegitik esku hartzeko gida bat lantzea aurreikusten du, proiektuen prozesuei, edukiei eta emaitzei buruzko hausnarketak eta tresnak modu antolatuan jasoko dituen.

Proiektuak Gipuzkoako Foru Aldundiaren diru-laguntza du, 25.000 eurokoa.

Gatazkak, bakea eta garapena

Giza Segurtasunari, Tokiko Giza Garapenari eta Nazioarteko Lankidetzari buruzko Ikerketa Taldea

Taldea 2010ean sortu zen eta Eusko Jaurlaritzak Euskal Unibertsitate Sistemako A kategorian eman zion (kategoriarik handiena). 2022an, aintzatespen hura eta finantzamendua 2025 urtera arte luzatzea lortu zuen taldeak.

Honako hauek dira taldearen ikerketa ildoak: 1) Tokiko giza garapena, lurraldea eta instituzionaltasuna; 2) Tokiko trantsizio ekosozialak eta ekonomia sozial eta solidarioa; 3) Bakearen eraikuntza; 4) Feminismoak, gatazka armatuak eta bakearen eraikuntza.

Taldearen esparruan, irailean *EBren bakegintza-politikak Kolonbian. Gizarte zibila eta giza eskubideak indartuko dituen eredu baterako bidean?* (UECOLPEACE) proiektua bukatu zen. Proiektua 2019an onartu zuen Zientzia, Berrikuntza eta Unibertsitate Ministerioak eta taldeko kide hauek parte hartu dute horretan: Karlos Pérez de Armiño (ikertzaile nagusia), Eduardo Bidaurratzaga, Irantzu Mendia Azkue eta Juan Telleria.

Urte amaieran, Europar Batasuneko Erasmus+ Programako *People, Communities and Cities in Peacebuilding: An Inclusive and Intersectional Approach to Peace Studies (InPeace)* proiektua amaitu zen. Hura Islandiako Unibertsitateko Höfði Reykjavík Peace Centre zentroa buru zuen partzuergo baten bitartez inplementatu zen. Partzuergo hori, Norvegiako, Finlandiako eta Bosnia-Herzegovinako zenbait unibertsitate- eta ikerketa-zentrok eta Hegoak (UPV/EHU) ere osatzen zuten. Halaber, ikerketa taldeko kide hauek parte hartu zuten proiektuan: Karlos Pérez de Armiño (ikertzaile nagusia), Irantzu Mendia Azkue, Itziar Mujika eta Iker Zirion. Proiektuaren esparruan, Trömson (Norvegia) eta Reykjaviken (Islandia) antolatutako ikastaro bietan eskolak eman genituen. Abenduan mintegi publikoa antolatu genuen Bilbon.

Kideak: Karlos Pérez de Armiño (ikertzaile nagusia), Jokin Alberdi Bidaguren, Asier Arcos Alonso, Eflen Areskurrinaga Mirandona, Eduardo Bidaurratzaga Aurre, Xabier Gainza Barrenkua, Alba Linares Quero (ikertzaile kontratatua), Elena Martínez Tola, Irantzu

Mendia Azkue, Itziar Mujika Chao, Rakel Oion Encina, Juan Carlos Pérez de Mendiguren Castresana, Unai Villalba Egiluz, Francisco Zabalo Arena eta iker zirion landaluze.

Gatazka armatuek elikagaien segurtasunik ezan duten eragina. Gaiaren egoera eta nazioarteko erantzun-ekimenak aztertzea (US20/24)

2022ko abenduan, UPV/EHUren Unibertsitatea-Enpresa-Gizartea Proiektuak 2020 deialdian onartutako *Impacto de los conflictos armados sobre la inseguridad alimentaria. Estudio del estado de la cuestión y de las iniciativas internacionales de respuesta* proiektua amaitu zen. Horretan Acción contra el Hambre GKEak ere parte hartu zuen.

Proiektuak, bada, gatazka armatuko testuinguruetan gerra-taktikek elikadura-segurtasunean duten inpaktua ikertu zuen, eta, zehazki, gosea gerrako arma gisa erabiltzea. Halaber, elikadura segurtasunaren arloko alerta goiztiarreko sistemek izan beharko lituzketen ezaugarriak aztertu zituen, gerrak gosean duen eraginaren ebidentziak lekuan bertan jasotzeko.

Halaber, arlo horretako nazioarteko zenbait ekimen politiko aztertu zituen, hala nola Nazio Batuen Segurtasun Kontseiluak 2017an onartutako 2417 Ebazpena. Proiektuaren esparruan, hainbat argitalpen egin dira eta, azaroaren 23an, jardunaldi publiko bat eta mintegi bat egin ziren masterretako ikasleekin. Horietan gatazka armatuen eta gosearen arteko harremana landu zen.

Proiektuak 36.000 euroko finantzamendua izan du Ikerketaren arloko Errektoreordetzaren eskutik.

Kideak: Karlos Pérez de Armiño (ikertzaile nagusia), Alba Linares (ikertzaile kontratatua), Jokin Alberdi, Eduardo Bidaurratzaga, Irantzu Mendia Azkue, Rakel Oion, Juan Carlos Pérez de Mendiguren, Juan Telleria, Francisco Zabalo eta iker zirion landaluze.

Gerra-taktikek elikadura-segurtasunean duten eragina neurtzeko metodologia baten egokitzea eta aplikatzea

Urritik abendura bitartean, proiektu hau inplementatu zen, aurreko proiektu batekin landutako metodologia hobetzeko asmoz. Kanpoko finantzamendua izan zuen Acción contra el Hambre erakundearen eskutik (12.499,89 €), Eusko Jaurlaritzarekin egindako hitzarmen baten bitartez.

Partaideak: Karlos Pérez de Armiño (ikertzaile nagusia), Alba Linares (ikertzaile kontratatua).

Kolonbiako Egia Argitzeko Batzordearen eta Espainiako estatuko eta Europako beste herrialde batzuetako biktimei buruzko Azken Txostenaren aurkezpena (EXP. 2021/00961)

2022ko lehen seihilekoan zehar Eusko Jaurlaritzako Giza Eskubide, Biktima eta Aniztasun Zuzendaritzak Hegoari emandako diru-laguntza zuzena egikaritzen amaitu zen. Diru-laguntza 135.000 eurokoa izan zen eta Kolonbiako EBaren mandatua atzerrian garatzen laguntzeko helburua zuen.

Helburua, beraz, Batzordearen azken agintaldian lan sarea Europako hamar herrialde baino gehiagotan finkatzea zen, EBaren ondarea mantentzeko oinarri gisa, baita Amaierako Txosteneko gomendioen jarraipena laguntzea ere.

Honako hauek ziren proiektuak aurreikusitako jarduerak: jarduera akademikoak, kulturalak eta/edo artistikoak Europako sei herrialdetan, Amaierako Txostenaren

aurkezpenerako giroa sortzeko helburuz; Amaierako Txostena beretzeko jardunaldiak Euskadin; euskal ordezkari talde bat Kolonbiara bidaiatzea, ekainaren 28an Bogotá Amaierako Txostena aurkezteko ekitaldian nazioarteko babes emateko; eta, nabarmendu beharreko jarduera gisa, *Kolonbiako Egiaren Batzordearen Amaierako Txostena European aurkezteko ekitaldia*, uztailaren 6an, Bizkaia Aretoa.

Udako Ikastaroa eta bertan ateratako ondorioak ezagutzera ematea Kolonbiako Egiaren Batzordearen ondareari egindako ekarpen gisa (EXP. 2022/00727)

Urteko bigarren seihilekoan Eusko Jaurlaritzako Giza Eskubide, Biktima eta Aniztasun Zuzendaritzak 50.000 euroko diru-laguntza zuzena eman zion Hegoa Elkarteari, UPV/EHUko Udako Ikastaroak eta BBK Gizarte Ekintza fundazioen laguntzaz, Kolonbiako Egiaren Batzordearen Amaierako Txostena Euskadin zabaltzen laguntzeko.

Helburua topaketarako eta nazioartean ezagutzera emateko eremu bat sustatzea izan zen, egiaren batzordeak eta horiek bakearen eraikuntzari egiten dioten ekarpena hobeto ulertzeko Kolonbiako esperientziatik abiatuta.

Egindako jarduerak honako hauek izan ziren: alde batetik, *Egia jakiteko eskubidea, bakea eraikitzeko tresna gisa. Nazioarteko elkarriketa, Kolonbiako esperientzian oinarrituta udako ikastaroa antolatzea eta egitea*, irailaren 7an eta 8an, Donostiako Miramar Jauregian; eta, bestetik, haren ondorioak birtualki zabaltzea, izen bereko argitalpen baten bitartez.

Feminismoa eta gatazkak

Ikerketa ildo hau gatazka armatuen, bakearen eraikuntzaren, trantsizio justiziaren eta memoria historikoaren ikerketa feministan ardatzen da. 2021 eta 2022 urteetan zehar, hainbat ikerketa, prestakuntza eta sentsibilizazio jardura egin ditugu GLEAK finantzaturako *Gatazkan, gatazka-ostean eta tentsioan dauden herrialdeetako giza eskubideen defendatzaileei laguntza estrategikoa emateko baliabide espezializatuak* proiektuaren esparruan. Gainera, ikerketa ildo horretan Eusko Jaurlaritzako Giza Eskubide, Biktima eta Aniztasun Zuzendaritzaren finantzamendua ere izan dugu, *Garapenari eta lankidetzari buruzko prestakuntza espezializatu eta ikasitakoa partekatzea giza eskubideen defendatzaileekin* proiektuaren bitartez.

Halaber, genero ikuspegidun giza eskubideen arloko lanari jarraipena eman diogu, emakume sahararrekin egindako lanaren bitartez. Alde batetik, Marokok okupaturako zonaldeetan aktibistek pairatzen dituzten giza eskubideen urraketak ikertu ditugu, Euskal Fondoaren laguntzaz. Bestetik, generoko eta memoria historikoko prestakuntzak egin ditugu Tindufeko (Aljeria) saharar errefuxiatuen kanpamentuetako emakumeekin, Arabako SEADen Lagunen Elkartearekin batera.

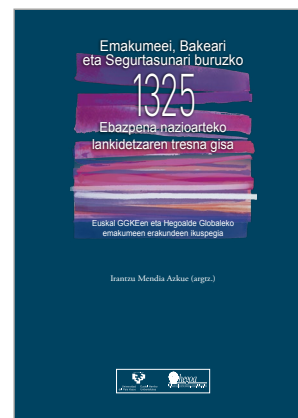
Kideak: Irantzu Mendia Azkue, Gloria Guzmán Orellana, iker zirion landaluze, Itziar Mujika Chao, Sheida Besozzi, Yuliya Serkezyuk. Laguntzaileak: Sol Yañez, Justine Masika.

Gatazkan, gatazka-ostean eta tentsioan dauden herrialdeetako giza eskubideen defendatzaileei laguntza estrategikoa emateko baliabide espezializatuak (PRO-2020K3/0025)

Proiektu hau 2022an bukatu da. Urtean zehar, giza eskubideen urraketa larriak pairaturako emakume biktimen eta gizarte erakundeen arreta psikosozialeko premiak aztertzeko diagnostikoa bukatu zen. Horretan, Honduraseko, Guatemalako, El Salvadorreko, Mendebaldeko Saharako eta Kongoko Errepublika Demokratikoko (KED) hamabost bat kolektibok parte hartu zuten. Mendebaldeko Saharari buruzko ikerketa gaztelaniaz, ingelesez eta arabiarrez dago eskuragarri eta KEDari buruzkoa frantsesez ere.

Emakumeei, Bakeari eta Segurtasunari buruzko 1325 Ebazpena nazioarteko lankidetzaren tresna gisa. Euskal GGKEen eta Hegoalde Globaleko emakumeen erakundeen ikuspegia ikerketa ere argitaratu genuen, Kolonbiako, KEDeko eta Balkanetako ikuspegi eta esperientziekin. Halaber, *Maskulinitateen azterketa ekintza humanitarioan. Egiteke dagoen eztabaidarako ekarpenak* txostena egin eta argitaratu genuen. Horretan ekintza humanitarioaren arloan maskulinitateak berdintasunaren alde eraldatzen laguntzeko hausnarketak planteatzen ditugu.

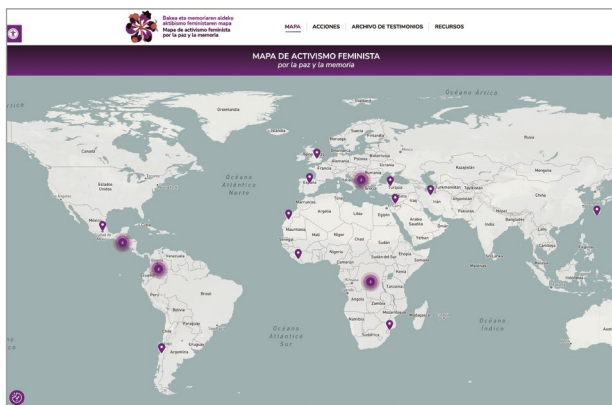
Urrian, *Ikerketa Metodologia Feministari buruzko VI Jardunaldiak. Migrazioak, giza eskubideak eta interseksionalitate* jardunaldiak ospatu ziren, SIMReF-EH ikerketa meto-

dologia feministaren diziplinarteko mintegiarekin batera, eta, horien emaitza gisa *Investigación feminista sobre migraciones. Aspectos epistemológicos y metodológicos* lana argitaratu zen.

Ekainaren 27tik uztailearen 8ra bitartean, *Giza Eskubideen Defendatzaileentzako Prestakuntza Espezializatuaren* lehen edizioa egin zen. Ikastaro trinko horretan Latinoamerikako hainbat herrialdetik eta Mendebaldeko Saharatik etorritako hamalau emakume defendatzailek parte hartu zuten. Gainera, defendatzaileen eta euskal lankidetzako eragileen (zortzi euskal GGKE eta GLEAko hainbat langile) arteko topaketa sustatu zen, giza eskubideen arloko agenda estrategikoak partekatzeko.

Bestalde, Euskadiko erdialdeko amerikar eta saharar diasporako kolektiboen eta eskualde horietako eta beste batzuetako giza eskubideen defendatzaileen arteko lan jardunaldi bat ospatu zen. Horretan, giza eskubideen testuingurua eta egoera aztertu zuten eta agenda estrategikoei eta lehentasunei buruzko ideiak partekatu zituzten.

Azkenik, *Bakearen eta memoriaren aldeko aktibismo feministaren maparen eta Genero eta memoria historikoaren artxiboaren* edukiak berrizatu eta eduki berriak egin ziren. Horiek tresna pedagogiko interaktiboak dira, genero ikuspegidun giza eskubideen babes-lana laguntzeko helburua dutenak.

Proiektuak GLEAren diru-laguntza izan du, 177.861,19 eurokoa.

Garapenari eta lankidetzari buruzko prestakuntza espezializatu eta ikasitakoa partekatzea giza eskubideen defendatzaileekin (Proyecto 194)

Proiektu hau Eusko Jaurlaritzako Giza Eskubide, Biktima eta Aniztasun Zuzendaritzak onartu zuen, 4.903,47 euroko diru-laguntzarekin, ekainaren 27tik uztailearen 8ra bitartean Bilbon egindako *Giza Eskubideen Defendatzaileentzako Prestakuntza Espezializatuaren* lehen edizioa garatzen laguntzeko.

Zazpi modulu garatu ziren honako irakasle aditu hauekin: Angelina Snodgrass Godoy, Helen H. Jackson Giza Eskubideen Katedrako titularra eta Washingtoneko Unibertsitateko (Seattle) Giza Eskubideen Zentroko zuzendaria; Paco Etxeberria eta Lourdes Herrasti, Aranzadi Zientzia Elkartekoak; Juan Hernández Zubizarreta, UPV/EHUkoa; Enrique Eguren, Protection International erakundekoa; Sol Yañéz, El Salvadorreko UCAko irakaslea eta ikertzailea; Ana María Palacios eta Adilia de las Mercedes jurista feministak, eta Lola Mora Producciones produkzio-etxeko Leire Otaegi eta Blanca Diego.

Ikastaroan honako erakunde hauetako ordezkariak parte hartu zuten: Honduraseko COFADEH atxilotu eta desagertuen senideen batzordea; El Salvadorreko CPDH "Madeleine Lagadec" giza eskubideak sustatzeko zentroa eta Salvadoreñs Construyendo Memoria kolektiboa; Guatemalako CODECA nekazarien garapenerako batzordea eta Mujeres Transformando el Mundo (MTM); Kolonbiako Ruta Pacífica de las Mujeres por la Paz, Red de Mujeres del Sur de Córdoba (ROSMUC), "Red Nosotras Ahora" emakumeen plataforma nazionala, ACIN Cauca Iparraldeko kabildo indigenen elkarte eta Autoridades Tradicionales de Antioquia - OIA eta AGROCAFRE Cafre eskualdeko nekazari txiki eta ertainen elkarte; eta Mendebaldeko Saharako Instancia Saharai Contra la Ocupación Marroquí (ISACOM), Espacio de las Mujeres Saharaui en los Territorios Ocupados (EMSTO) eta Asociación de Familiares de Presos y Desaparecidos Saharaui (AFAPREDESA); eta Brasilgo defendatzaile bat hainbat LGTBIQ+ plataformatan lan egiten duena.

Giza Eskubideak Mendebaldeko Saharan

Egia aurrera doa: Mendebaldeko Saharan giza eskubideen urraketak ikertzea eta haien eragina, saharar emakumeen egoera berezia agerian utzita (P325S-2020)

Proiektu honek 85.000 euroko finantziazioa izan zuen Euskal Fondoaren eskutik. Proiektua 2022an amaitu zen eta haren esparruan *4º Encuentro (online) de debate y reflexión entre agentes saharais de derechos humanos: El Derecho Internacional Humanitario y su aplicabilidad al caso del Sáhara Occidental* topaketa egin zen. Horretan, 55 lagunek parte hartu zuten (% 55 emakumeak). Partaideen artean giza eskubideen aldeko erakundeetako ordezkariak, defendatzaileak, saharar gobernuko ordezkariak, profesionalak, aktibistak eta abar izan ziren. Nazioarteko adituen bide laguntza ere izan zen.

Gertatutako guztia argitan jarri. Emakumeen giza eskubideen urraketak Mendebaldeko Sahara okupatuan (1975–2021) ikerketa argitaratu zen, Saharako 81 emakumeren lekukotzan oinarrituta, eta giza eskubideen aldeko saharar emakume aktibista talde baten eta Hegoaren arteko elkarlanaren bitartez. Txostena gaztelaniaz, ingelesez eta euskaraz argitaratu zen. Tresna osagarri gisa, ikerketaren emaitza nagusiak laburbiltzen dituen infografia egin zen. Hura gaztelaniaz, ingelesez, euskaraz eta arabieraz dago

eskuragarri. Ildo beretik, zabaltzeko eta eragiteko jarduerak egin ziren:

- *Gertatutako guztia argitan jarri* txostena aurkezteko jardunaldiak: aurrez aurreko bi ekitaldi (Zarautz eta Gasteiz) eta online saio bat Nazio Batuen Giza Eskubideetarako Batzordearen (OHCHR) ohiko bilkuren 49. aldiaren esparruan.
- Hegoako ikerketa taldearen, El Ghalia Djimiren eta Eusko Legebiltzarreko Bakea eta Askatasuna Saharar herriarentzat Taldearteakoaren arteko batzarra.
- Batzar bat Nejla Sammakia NBEko Giza eskubideen Defendatzaileen Egoerari buruzko kontalari bereziaren laguntzailearekin.

- El Ghalia Djimi defendatzaileak Genevara bidaiatu zuen OHCHRren ohiko bilkuren 49. aldiaren esparruan egindako hainbat ekintzatan parte hartzeko, baita Suitzako erakunde solidarioek sustatutako ekintzetan ere.

Kideak: Tatiana Montenegro Garay, Irantzu Mendia Azkue, Gloria Guzmán Orellana, Carlos Martín Beristain. Laguntzaileak: Frida Castillo, Gabriella Citroni, Gianfranco Fattorini, Marco Sassòli, Yulia Mogutova, Tone Sorfonn, Mohamed Boulaa, Bouhobeini Yahya, Baptiste Chapuis, José Revert Calabuig, Omeima Abdeslam, Limam Mohamed Ali.

Mendebaldeko Saharako giza eskubideak defendatzeko tokiko gaitasunak ikertzea eta indartzea (P3385-2022)

Proiektuak 85.000 euroko finantzamendua izan zuen Euskal Fondoaren eskutik. 2022ko uztailan hasi zen eta saharar erakundeek giza eskubideen arloan dituzten gaitasunak indartzeko lanari jarraipena ematen dio.

Esparru horretan prestakuntza espezializatuko bi ikastaro egin ziren, giza eskubideak babesteko mekanismoei buruzkoak (NBErenak eta Afrikan Batasunarenak). Lehenengo ikastaroa, saharar erakunde zibil eta instituzio publikoetako ordezkarietara zuzenduta, Tindufeko kanpamentuetan ospatu zen, eta Mohamed Boulaa eta Malika Ayad Aljeriako Giza eskubideen Batzorde Nazionaleko kideek bideratu zuten. Bigarrena (online), lurralde okupatuak giza eskubideen defendatzaileei zuzenduta, Hassana Abba eta Brahim Dihani NBEren Giza Eskubideen Batzordearako saharar ordezkarietara laguntza taldeko adituek egin zuten. Ildo horretan, saharar taldeek beren txostenak egin dituzte: ISACOMEk, okupatutako lurraldeetako defendatzaile sahararren eskubide zibil eta politikoen urraketei buruzkoa; AFAPREDESAK eta CONASADHK, frankismo garaiko saharar biktimei buruzkoa.

AFAPREDESAri laguntza eman zaio desagertze behartuko biktimen senideei laguntza psikosoziala emateko egiten duten lanerako, eta ISACOMi kideen hizkuntza-prestakuntzarako eta web orrialdea egiteko. ISACOMeko, AFAPREDESAko eta CONASADHko ordezkariak salaketak helarazi zizkieten NBEren giza eskubideen arloko mekanismoei, eta, beste erakunde batzuekin batera, eragiteko ekintzak egin zituzten Marokori egindako Aldizkako Azterketa Unibertsalaren esparruan. Gainera Giza Eskubideen Batzordearen 51. bilkuran parte hartu zuten.

Gertatutako guztia argitan jarri txostena Euskadin eta Genevan zabaltzen jarraitu zen. Halaber, okupatutako Mendebaldeko Saharan emakume sahararrek egiten duten borrokari buruzko dokumental bat egiten hasi zen, txostenean jasotako lekukotza eta aurkikuntzetan oinarrituta. Urte amaierarako produkzio fasea amaitu da.

Kideak: Tatiana Montenegro Garay, Irantzu Mendia Azkue, Gloria Guzmán Orellana, Andrea Gago Menor. Laguntzaileak: Frida Castillo, Gianfranco Fattorini, Omeima Abdeslam, El Ghalia Djimi, Jadiyetu El Mohtar.

Gertatutako guztia argitan jarri: Mendebaldeko Sahara okupatuko emakumeen giza eskubideei buruzko sentsibilizazioa eta eragin lana (Proyecto 241)

Proiektu honek 3.796,91 euroko finantzamendua izan du Eusko Jaurlaritzako Giza Eskubide, Biktima eta Aniztasun Zuzendaritzaren eskutik, eta, aldi berean, aurreko proiektua finantzatzen laguntzen du (Euskal Fondoak lagundutako P338S-2022 proiektua). Zehazki, Marokok okupatutako Mendebaldeko Saharan emakume sahararrek egiten dute borrokari eta erresistentziari buruzko dokumentala ezagutzera emateko jardunaldi publikoa antolatzen laguntzen du.

Garapen eta nazioarteko lankidetzaren politiken koherentzia

Taldearen ikerketa-ildoak garapenari eta nazioarteko lankidetzari buruzko eztabaiden azterketa kritikora bideratzen dira. Haren lan-esparruen artean 2030 Agendaren eta Garapen Iraunkorreko Helburuen azterketa aurkitzen dugu, horien inplikazioetan, inplementazioan, eraginetan eta kontraesanetan sakontzeko helburua duena. Ildo beretik, Garapen Politiken Koherentziaren eginkizuna ere aztertzen du, baita nazioarteko lankidetzaren sistema eta haren eragileak eta tresnak ere. Taldeak arreta eskaintzen die erakunde deszentralizatuen eta unibertsitatearen eginkizunari, zeharkako kontuei -hala nola garapenaren arloko generoko joerei- edo elikadura burujabetzarekin lotutako

kontuei ere, besteak beste.

2022an, taldearen aintzatespena handitu zen UPV/EHUren esparruan; izan ere, unibertsitateak taldeak aurkeztutako proposamena onartu zuen 2025era arte.

Bestalde, *Articulación de agendas globales y agendas nacionales: el proceso de implementación de la Agenda 2030 en Europa y América Latina* proiektuarekin jarraitu zen. Ekimen horrek Zientzia eta Berrikuntza Ministerioaren finantzamendua du eta 2023. urtean bukatuko da. Gainera, beste unibertsitate batzuekin batera garatzen da, hala nola Madrilgo Universidad Complutense edo Andaluziako Universidad Loyola unibertsitateekin. Proiektuaz gain, beste hainbat ekimen landu ziren Euskal Herriko, Espainiako Estatuko eta Europako beste erakunde batzuekin.

Gipuzkoako Foru Aldundiak lankidetzaren deszentralizatuari buruz finantzatutako ikerketa bukatzeko, *Garapenerako lankidetzaren deszentralizatuaren potentzialtasunak eta praktikak: nazioarteko ikuspegia* lana argitaratu zen euskaraz, gaztelaniaz eta ingelesez. Dokumentua Gipuzkoako lankidetzaren mahaian aurkeztu zen eta EADI - European Association of Development Research and Training Institutes erakundearen Blogean argitaratu da.

2022ko argitalpenen artean, zenbait kasutan 2030 Agendaren azterketa kritikoa, nazioarteko lankidetzaren aldaketekin lotutako kontuak edo unibertsitateari eta haren problematikari, ekarpen sozialari eta hura islatzeko moduari buruzko hausnarketak ikusten ditugu.

Bestalde, REEDES garapen ikasketen Espainiako sarean gogoz parte hartzen jarraitu genuen. Izan ere, haren diruzaina gure Mª José Martínez da eta koordinatzailea Andrés Fernando Herrera. Gainera, lankidetzari buruzko hainbat forotan parte hartu zen, hala nola Bilbon, Zaragozan edo Valentzian.

Kideak: Jorge Gutiérrez (ikertzaile nagusia), Iratxe Amiano, Andrés Fernando Herrera, Irati Labaien, Eduardo Malagón, Ignacio Martínez, Mª José Martínez, Michel Sabalza, Koldo Unceta, Unai Villena, Idoye Zabala.

Euskal Lankidetzaren Publikoaren Ataria

Euskal Lankidetzaren Publikoaren Atariarekin (<https://euskalankidetzaren.hegoa.ehu.eus>) lotutako lanarekin jarraitu da, Euskal Herriko lankidetzaren arloko beste zortzi erakunde nagusiekin batera. Ekimena talde honek sustatu du eta 2014az geroztik finantzatutako proiektuen informazio harmonizatua biltzen du. Halaber, sektoreko erakundearen gardentasuna eta koordinazioa sustatzeko bide bat da.

2022ko jardueren artean, zortzi erakundearen proiektuak eguneratu dira, ohiko galderen atal bat sartu da, iragazkien eta bilaketaren aukerak handitu dira eta esleipen geografikoa eta zabalkunde kontuak hobetu dira.

Halaber, "Euskal lankidetza zenbakitan 2021" urteko txostena egin zen, honako informazio honekin: ordaindutako diru kopuruak, dirua zer herrialde eta sektoretara joan den, modalitateak eta horien banakapena, zenbatekoak erakunde bideratzaileko eta tokiko lankideko, eta abar.

Hezkuntza

Hainbat krisiz zeharkatuta dagoen gaur egungo errealitate konplexu honetan, hezkuntza-ekintza eraldatzailea trantsizio estrategia gisa ikusten dugu, bizitzaren iraunkortasuna garapen eredu kapitalista, heteropatriarkal eta kolonialaren aurretik jartzen duen eredu batera igarotzeko. Hezkuntzaren eta nazioarteko lankidetzaren arloan nagusi izan diren sektore-orientazioak gainditzeko, ezinbestekotzat jotzen dugu gizarte erakunde eta mugimenduen arteko antolakuntza, ikuspegi feminista eta internazionalista batetik. Beraz, bere helburuetan eta gizartea eraldatzeko proposamen pedagogiko eta estrategikoetan dimentsio politikoa sartzen duen hezkuntza baten alde lan egiten dugu.

Hitzarmena Justizia Alimentariarekin Elikadurarako eta Garapen Jasangarrirako eskubidea genero-ikuspegiarekin sartzea, Lanbide Heziketako 6 familietan

2022an, posible izan da presentzialtasunera itzultzea, pandemiak eragindako murrizketen eta horiek bi urtez gure lanean izan duten eraginaren ondoren. Hala, ikastetxeetan eta ikastetxeekin jarduerak egiteko aukera egon da eta programan parte hartzen duten Lanbide Heziketako ikastetxeei eman ohi izan diegun bide laguntza berreskuratu ahal izan dugu.

Heziketaren arloan, ekofeminismoei buruzko ikastaroa antolatu zen, Lanbide Heziketako irakasleei zuzenduta. Ikastaroa online ospatu zen eta 70 irakaslek hartu zuten parte, gehienak emakumeak. Etorkezunera begira, erronka gizonen artean interes handiagoa piztea da.

Hitzarmenean dagoen Lanbide Heziketako irakasleen estatu-mailako topaketa Madrilen ospatu zen, azaroaren 10tik 12ra bitartean. Deialdia arrakastatsua izan zen; izan ere, autonomia erkidego guztietako 62 irakaslek hartu zuten parte (48 emakume eta 14 gizon). Hizlari eta dinamizatzaileekin batera, hiru egunez lantzen ditugun lanbide-arlo guztietako metodologiak, esperientziak eta proiektuak partekatu zituzten.

Egindako baliabideei dagokienez, urte horretan bi *tresna-kit* egin genituen hiru hizkuntzatan (euskara, gaztelania eta katalana): bat Ostalaritza eta Turismoa lanbide- arlorako eta bestea Gizarte eta Kultura Zerbitzuak lanbide-arlorako. Biak azaroko estatu- mailako topaketan aurkeztu genituen.

Sareak ehuntzen jarraitzen dugu ikastetxeen eta ESSko eta Ekonomia Eraldatzaileetako enpresen/erakundeen artean, ekoizpen- ehuna eta enpresen eta ikastetxeen arteko konfiantza harremanak hobeto ezagutuz. Harreman hori praktikak egiteko bost hitzarmenen eta REAS-MES Madrid erakundearekin egindako hitzarmen baten bitartez finkatu da.

Halaber, Elikadura Burujabetzaren aldeko enpresen bost katalogo egin ditugu, Aragoi, Katalunia, Euskadi, Madril eta Andaluziarako eta gure sareko ikastetxeetan zuzenean aurkeztu ditugu.

Guztira, 150 enpresa baino gehiago ditugu elikadura eskubidearekin eta garapen iraunkorarekin konprometituta. Horiek izena eman dute ikastetxeekin lan egiteko.

Hitzarmena Hegoa eta Justicia Alimentaria- ren arteko partzuergo baten bitartez gauzatu da (JA patzuergoaren burua izanik) eta AECID-en diru-laguntza jaso du, 1.200.000 euro guztira.

Hitzarmena Justicia Alimentariarekin GJHekin bat datorren elikadura osasungarria eta jasangarria sustatzeko Gurasoen Eskola

Munduko elikadura-sistemaren ahultasuna agerian geratu da Europako aletegia den Ukrainako gatazkaren ondorioz. Krisiak agerian utzi ditu, besteak beste, elikadura menpekotasuna eta horrek elikagaien prezioen igoeran duen eragina. Egoera horrek familia kontsumitzaileok gaur egungo elikadura sisteman dugun elikadura segurtasun ezaren inguruan kontzientzia hartzea ekarri du, sistema hura ez baita ez iraunkorra eta ez bideragarria.

Pandemiak eragindako geldialdiaren ostean, hainbat heziketa-programa egin dira, batzuk presentzialak (*Escuelas de familia*) eta beste batzuk online, hala nola jantokiko langileei zuzendutako ikastaroa, eskola jantokietan elikaduraren inguruan gara daitezkeen hezkuntza praktikei eta horiek ohitura osasungarriak garatzeko duten garrantziari buruzkoa; eta sukaldeko langileei zuzendutako ikastaroa, non, informazio-kapsulen bitartez, nutrizionista batek eta sukaldari batek landare-proteinako errezetak eta gertuko produktuen eta berrerabiltzeko errezetak egiten dituzten.

Familiei zuzendutako material berriak egin ditugu, nahi dugun elikadura-eredu hura hobeto ezagut dezaten eta ikastetxeetan eta lurraldeetan elikadura trantsizioan aurrera egin dezaten: *Mejorar el comedor está en nuestras manos; Recetario de temporada; Alimentación sostenible y saludable en el entorno escolar.*

Bilbon, GOZO elikadura osasungarri eta jasangarriari buruzko bigarren jardunaldiak ospatu genituen. Gure esperientziak eta ezagutzak partekatu genituen eskolako elikadura eraldatzeko inplikaturik dauden Euskal Herriko, Espainiako Estatuko, Txileko, Mexikoko eta Italiako ordezkari instituzional, politiko eta sozialekin, jantoki eredu osasungarri eta iraunkor batera igarotzeko helburuarekin.

Parte hartzeko prozesu horretan ikasitakoak, lurraldeetan egiten diren bide laguntza prozesuetan ikasitakoekin batera, sistematizatzen ari dira eta horrekin elikadura trantsizioko prozesuak sustatuko dituen estrategia-dokumentu bat egingo da.

Hitzarmena Hegoa eta Justicia Alimentaria-ren arteko partzuergo baten bitartez gauzatu da (JA patzuergoaren burua izanik) eta AECID-en diru-laguntza jaso du, 1.300.000 euro guztira.

Herritartasun globala birpentsatzea pandemia-garaian. Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzaren V. Biltzarra (2020/PRYC/001089)

Guk aldaketa ekologiko eta epistemologikoa ahalbidetzen dugu hori biziz

Vandana Shiva (1952, India) doktorea da Fisika Zientzietan. Zientzia arloko ekologista, feminista eta filosofo ospetsuenetako bat da. Neoliberalismoaren aurkako borrokan dihardu eta herrien eskubideak defendatzen ditu. Babiltzarrik gabe koingromisioa du emakumeekin eta, bereziki, Lurrarekin, gure sustraien ama baita. Filosofoak Lurra gizabanakoaren parte den izateaz hartzen du, eta, sentimendu horri leial, klima-aldaketarekin, despaketasunarekin, bidegabekeriarekin, gerrekin eta gosearekin bukatuko duen eraldaketa aldarrikatzen du. Eragin handiko hainbat liburu idatzi ditu, besteak beste: *Abrazar la vida: mujer, ecología y desarrollo* (Horas y Horas, 1995), *Biopiratería: el saqueo de la naturaleza y del conocimiento* (Caria, 2001), *Las nuevas guerras de la globalización. Semillas, agua y formas de vida* (Popular, 2007), eta *¿Quién alimenta realmente al mundo?* (Capitán Swing, 2018) (Madriño Arte Ederren Zirkularen webgunetik aterako biografia).

Ekofeminismoaren eta mugimendu alterglobalizatzailearen erreferentzia zara munduan, pentasamenduzaren hegemonia eta kapitalismo globalizatzailearen botorea kritikatzen lagundu diama. Zure analisiak eta praktikak erakiltzen, zer eginkizun ematen diezu zure jatorrii duela 70 urteko Utar Prakesh hartan, indutria hasiaren eraketa bista bete-betean, eta landa-eremuetako herrien erresistentzia-erreakzioei, batez ere emakumeen, parte hartu zenuen eta zure buruz egazterara eman zenuen Chipko mugimendu hartan?

Vandana Shiva. Bete esan izan du: Chipko mugimendua izan dela ekologiala eta biodibertsitateko nire unibertsiatza, eta Chipko mugimenduko ahi-zpak nire katedradunak izan direla, eskolara joan

Proiektu hau 2022an amaitu zen, *Hariak. Recreando la educación emancipadora* aldizkariaren hamabigarren alea apirilean argitaratzearekin batera. Ale horretan, monografikoak ikuspegi ekosoziala lantzen du trantsizio emantzipatzailea sustatzeko funtsezko estrategia gisa. Klima aldaketa, krisi energetikoa, deforestazioa eta kutsadura... ondorioak besterik ez dira; hain zuzen, baliabide mugatuak dituen planeta mugatu batean bizi garela eta gizakiak interdependentek eta ekodependenteak garela alde batera uztearen ondorioetako batzuk, alegia.

Zibilizazio-krisi honi aurre egin nahi badiogu, garapen ereduari buruz hausnartzeko, haren oinarrian dauden balioak (indibidualismoa, lehiakortasuna, metaketa, hiperkontsumoa...) zalantzan jartzeko eta kapitalismoa desikasteko

elkarbizitza proiektu sozialak probatzeko aukera ematen digun hezkuntza behar dugu. Aipatutako alean, planteamendu horretan oinarritzen diren kolaborazio izugarriak daude: Vandana Shiva, Jose Luis Fernández Casadevante eta Charo Morán.

Proiektu osoak AECID-ren diru-laguntza izan du, 78.239 eurokoa.

Euskal-kolonbiar artikulazioa, aldizkako pandemiaren garaian, beste hezkuntza posible bat esperimintatzeko, ikasteko eta komunikatzeko (PRO-2021K3/0039)

Goi mailako Hezkuntzaren merkantilizazioa nagusi den testuinguru batean, eta unibertsiatate publikoa kapitalaren logiken tentsiopean dagoelarik, gure eginkizuna, Universidad Surcolombiana eta Universidad del Cauca unibertsiatateen laguntzaz, hezkuntzaren eta ikerketaren zentzua pandemia garaian birpentsatzea izan da. 2022ko lanak, proiektu honen esparruan, kultura akademikoaren eta ekoizpen sozialaren arteko antolakuntza logikak esperimintatzeko aukera eman digu, ezagutza emantzipatzaile baten elementu kritikoei buruz hausnartzeko eta ekintza kolektibo emantzipatzaileko prozesuetarako ikaspenak eskaintzeko.

Ikasleek beren lan akademikoetan ekintza emantzipatzailearen proposamena sar dezaten laguntzeko eta orientabidea emateko mintegiez gain, egin ditugun jarduera nagusien artean hiru topaketa antolatu eta ospatu genituen (maiatzean Bilbon eta irailean Kolonbiako Neiva eta Popayán herrietan).

Topaketa horietan, hausnartu genuen, alde batetik, ikerketa kokatuari eta errealitate sozialarekin konprometituari buruz, eta, bestetik, gizarte mugimenduen eta unibertsiatate

tearen arteko antolakuntzaren mugei eta aukerei buruz. Euskadiko eta Kolonbiako egoerak desberdinak badira ere, kapitalaren metaketa-logikak eta zapalkuntza-sistemak zalantzan jartzen dituen ezagutza eraikitzekeo galderak egokiak dira testuinguru bietan.

Proiektu honek GLEAren diru-laguntza izan du, 214.893,63 eurokoa.

Hezkuntza taldeko kideak eta laguntzaileak: Gema Celorio, Juanjo Celorio, Amaia Del Río, Iris Murillo, Axel Rojas, Diana Granados, Julio Jaime, Robinzon Piñeros, Patricia Gómez, Janire Chirapozu, Eneko Viñuela, Lucía López, Marta Martínez, Federico Dureiko, Dina Bashir, Elena Reus, Nùria Llabrés, Marta Ribó, Doris Monrós, Anna Muñoz, Erin Mc Nulty, Marta Barreiro, Mª José Vallellano, María Bermúdez, Jordi Menéndez, Alicia Sevilla, Clara Mozas, Idoia Marcellán, Maitane Picaza, Monike Gezuraga, Zuriñe Gaintza, Unai Villena, Soraya Ronquillo, Katia Reimberg, Julián Márquez, Pepe Ruiz, Maggy Barrère, Carlos Gómez, Begoña Zabala, Marina Gallardo eta Mar Pulido.

Integrantes y colaboradores/as en Educación: Gema Celorio, Juanjo Celorio, Amaia Del Río, Iris Murillo, Axel Rojas, Diana Granados, Julio Jaime, Robinzon Piñeros, Patricia Gómez, Janire Chirapozu, Eneko Viñuela, Lucía López, Marta Martínez, Federico Dureiko, Dina Bashir, Elena Reus, Nùria Llabrés, Marta Ribó, Doris Monrós, Anna Muñoz, Erin Mc Nulty, Marta Barreiro, Mª José Vallellano, María Bermúdez, Jordi Menéndez, Alicia Sevilla, Clara Mozas, Idoia Marcellán, Maitane Picaza, Monike Gezuraga, Zuriñe Gaintza, Unai Villena, Soraya Ronquillo, Katia Reimberg, Julián Márquez, Pepe Ruiz, Maggy Barrère, Carlos Gómez, Begoña Zabala, Marina Gallardo y Mar Pulido.

3.2. Beste ikerketa jarduera batzuk

Estudio de redes y capacidades de las personas desplazadas internas en la provincia de Cabo Delgado, Mozambique. 2021-2022. Ikertzaile arduradunak: Teresa Cunha eta Jokin Alberdi. Erakunde parte-hartzaileak: Gernika Gogoratuz, Coimbrako Gizarte Ikasketen Institutua eta Cabo Delgadoko Bakerako Ikasketa eta Ekintza Institutua. Finantzatzailea: Ayuda en Acción-Mozambique.

3.3. Garapenari buruzko Ikasketen arloko doktorego tesiak

UPV/EHUko Garapenari buruzko Ikasketak Programa Hegoak koordinatzen du, eta horretan 82 tesi daude matrikulatuta. Horietatik, 16 lehen aldiz matrikulatu dira 2022-2023 ikasturtean (bost emakume, hamaika gizon): hamar tesi EAetik datoz, lau Espainiako Estatuko beste leku batzuetatik eta bi Latinoamerikatik. 2022. urtean zehar sei doktorego-tesi defendatu zituzten programa honen esparruan.

3.4. Nazioarteko batzorde eta ordezkartzatan parte hartzea

UPV/EHUren Ikasketa Feministak eta Generokoak Doktorego Programaren Batzorde Akademikoa.

Almenara, Revista Extremeña de Ciencias Sociales aldizkariako Batzorde Zientifikoa

Universidad Uniminuto de Colombia unibertsitatearen *Praxis Pedagógica* aldizkariaren Batzorde Zientifikoa.

Universidad Central del Ecuador (UCE) unibertsitatearen *Revista Economía* aldizkariaren Batzorde Zientifikoa.

Institut Barcelona d'Estudis Internacionals eta REEDES erakundeek antolatutako *VI Congreso Internacional de Estudios del Desarrollo: Paz, Seguridad y Desarrollo: transformaciones y desafíos* biltzarreko "Feminismo y desarrollo" ildoaren Batzorde Zientifikoa eta "Economía Social y Solidaria" ildoaren koordinazioa. Bartzelonan, ekainaren 8tik 10era.

Valladolideko unibertsitatearen *II Congreso Internacional Educación Crítica e Inclusiva. Educación Crítica: hacia una práctica inclusiva y comprometida socialmente* biltzarren Batzorde Zientifikoa. Segovian, irailaren 23tik 24ra.

"Gure Gradu Amaierako Lanek (GrAL) mundua aldatzeko balio dute" UPV/EHUko ikasleen VI. Biltzarren Batzorde Zientifikoa. Urriaren 18tik 20ra

ENVironmEntal CHOice, *envecho.com*: A scientific network of researchers using Discrete Choice Modelling in the field of environmental valuation sarearen Zuzendaritza Batzordea.

FLACSO-Ecuador erakundearen *Mundos Plurales-Revista Latinoamericana* de

Políticas y Acción Pública aldizkariaren Argitalpen Batzordea.

VII Congress International Society of Business, Economics and Ethics biltzarren Antolakuntza Batzordea. Bilbon, uztailaren 20tik 22ra.

International Studies Association elkartearen *Feminist Theory and Gender Studies* Sailaren Batzordea.

Eusko Jaurlaritzako Giza eskubideen defendatzaileak aldi batez Euskal Autonomia Erkidegoan babesteko programaren Aukeraketa Batzordea.

Inguruak. Revista Vasca de Sociología y Ciencia Política aldizkariaren Aholkularitza Batzordea.

Universidad Autónoma de Madrid unibertsitateko *Relaciones Internacionales* aldizkariaren Aholkularitza Batzordea.

Revista Española de Sociología aldizkariaren Aholkularitza Batzordea.

Revista Iberoamericana de Economía Solidaria e Innovación Socioecológica, RIESI-SE aldizkariaren Aholkularitza Batzordea.

Eusko Jaurlaritzako Administrazio Publikoen Euskal Institutuaren *Revista Vasca de Administración Pública* aldizkariaren Aholkularitza Batzordea.

Sociología del Trabajo aldizkariaren Batzorde Zientifikoa.

Commons. Revista de Comunicación y Ciudadanía Digital aldizkariaren Argitalpen Batzordea.

Iberoamérica Social gizarte ikasketen aldi-kari-sarearen Argitalpen Batzordea.

UPV/EHUren *Lan Harremanak - Revista de Relaciones Laborales* aldizkariaren Argitalpen Batzordea eta Aholkularitza Batzordea.

Brasilgo Rede Universitária de Incubadoras Tecnológicas de Cooperativas Populares sarearen *Revista das ITCPS* aldizkariaren Argitalpen Batzordea.

Revista Iberoamericana de Estudios de Desarrollo aldizkariaren Argitalpen Batzordea.

Revista de Economía Crítica aldizkariaren Erredakzio Batzordea.

AECPA politika- eta administrazio-zient-

ziaren Espainiako elkarteak antolatutako *XVI Congreso Español de Ciencia Política y de la Administración: La ciencia política ante los nuevos retos globales* biltzarreko "Reflexionando sobre Resistencia y Género" lantaldearen koordinazioa. Gironan, irailaren 7tik 9ra.

EKAIA - EHUko zientzia eta teknologia aldizkariaren ingeniariatza atalaren edizioa.

REEDES garapen ikasketen Espainiako sarearen Zuzendaritza Batzordea.

SEM munduko ekonomia elkarteko Zuzendaritza Batzordea.

REAS-Euskadi ekonomia alternatibo eta solidarioaren sarearen Zuzendaritza Batzordea.

3.5. Txostenak eta komunikazioak

ALBERDI BIDAGUREN, Jokin: "Resistencia comunitarias frente a las respuestas convencionales internacionales en la guerra de Cabo Delgado (Mozambique). Explorando nuevos marcos de análisis", *11º Congreso Ibérico de Estudios Africanos*. Lisboan, uztailaren 6tik 8ra.

ALBERDI BIDAGUREN, Jokin; CUNHA, Teresa; ZAMBRANO QUINTERO, Liliana: "Conflicto armado y crisis humanitaria en Cabo Delgado (Mozambique): Contribuciones para la descolonización de los estudios por la Paz en África", *VI Congreso Internacional de Estudios de Desarrollo*. Bartzelonan, ekainaren 8tik 10era.

ARCOS ALONSO, Asier; FERNÁNDEZ DE LA CUADRA LIESA, Itsaso; GARCÍA AZPURU, Amaia; MARTÍNEZ PORTUGAL, Tania: "La dimensión social de la empresa: Trabajando la igualdad de género mediante el ODS 5 y técnicas participativas",

I Congreso Internacional i-DEA. Investigación Didáctica y Estudios Curriculares Avanzados para la Educación y la Ciudadanía (CIIDEA), Universidad Pontificia Comillas. Online, urriaren 6an eta 7an.

ARESKURRINAGA, Efren; MARTÍNEZ TOLA, Elena; ZABALO, Patxi: "Neoliberalismo y lucha contra el hambre", *XVIII Jornadas de Economía Crítica*. Cuencan, irailaren 8an eta 9an.

BARBA DEL HORNO, Mikel; REVUELTA LLAMOSAS, Paula; GARCÍA AZPURU, Amaia; ARCOS ALONSO, Asier: "Factores explicativos de las remesas de la población de origen latinoamericano en la CAV", *III Congreso Internacional Nodos del Conocimiento*, Universidad de Sevilla, Universidad de Zaragoza eta UNAM. Mexiko Hirian (online), azaroaren 24an eta 25ean.

BARBA DEL HORNO, Mikel; REVUELTA LLAMOSAS, Paula; GARCÍA AZPURU, Amaia; FERNÁNDEZ DE LA CUADRA LIESA, Itsaso: "¿Explotados o espiados? Redes sociales, privacidad y explotación en la era del capitalismo digital", *III Congreso Internacional Nodos del Conocimiento*, Universidad de Sevilla, Universidad de Zaragoza eta UNAM. Mexiko Hirian (online), azaroaren 24an eta 25ean.

BARRENECHEA AYESTA, Miren; BARANDIARAN GALDÓS, Marta; BILBAO GOYOAGA, Ana; GONZÁLEZ LASQUIBAR, Xabier; eta ARESTI URIBE, Iñaki: "Integración del desarrollo sostenible en el grado en Gestión de Negocios mediante el aprendizaje basado en retos y fenómenos", *XIV Jornadas de Docencia en Economía*. Toledon, ekainaren 30ean eta uztailaren 1ean.

BIDAURRATZAGA AURRE, Eduardo; COLOM JAEN, Artur: "África ante la amenaza del cambio climático: consecuencias, políticas nacionales e internacionales", *XXII Reunión de Economía Mundial*. Madrilen, ekainaren 16an eta 17an.

BIDAURRATZAGA AURRE, Eduardo; SÁNCHEZ DÍEZ, Ángeles: "El Acuerdo Comercial entre la UE y Colombia: implicaciones y perspectivas desde la coherencia de políticas", *XVIII Jornadas de Economía Crítica*. Cuencan, irailaren 8an eta 9an.

CELORIO, Gema: "La Universidad del Bien Común". *II Congreso Internacional Educación Crítica e Inclusiva. Educación Crítica: hacia una práctica inclusiva y comprometida socialmente* biltzarrean egindako mahai-ingurua, Universidad de Valladolid. Segovian, irailaren 23an eta 24an.

DA SILVA, Terezinha; CUNHA, Teresa; ZAMBRANO QUINTERO, Liliana; ALBERDI BIDAGUREN, Jokin: "Conflicto

armado e crise humanitária em Cabo Delgado: Contribuições para a descolonização dos Estudos para a Paz e sobre Desenvolvimento", *VI Conferência Internacional do IESE*. Online, irailaren 19tik 21era.

DE LA CAL BARREDO, María Luz; DE AYALA BILBAO, Amaya; OTAZUA GARMENDIA, Garikoitz; URIZAR ELCANO, Itziar: "Impulsar los objetivos de desarrollo sostenible a través de los trabajos de fin de grado", *XIX Foro Internacional sobre evaluación de la calidad de la investigación y la educación superior* (FECIES). Irailaren 28tik 30era.

ETXANO, Iker: "Proyecto AZTARNAi3: Integración de la huella ambiental en el proceso enseñanza-aprendizaje de la UPV/EHU", *I Congreso Internacional sobre Sostenibilidad Curricular y ODS en la Formación Universitaria*. Valentzian, urriaren 6an eta 7an.

GARCÍA AZPURU, Amaia; BARBA DEL HORNO, Mikel; ARCOS ALONSO, Asier; MARTÍNEZ PORTUGAL, Tania; FERNÁNDEZ DE LA CUADRA LIESA, Itsaso: "La relevancia del 'boca-oreja' en el devenir de los flujos migratorios internacionales: El caso de la CAE", *II Congreso Internacional de Investigación y Transferencia en Comunicación* (Congreso INTRACOM 2022), Universidad de La Laguna. Tenerifen, abenduaren 5etik 9ra.

GUTIÉRREZ GOIRIA, Jorge: "Are microfinance institutions ethical? A study applying the methodology of the Radical Affinity Index", *VII Congress International Society of Business, Economics and Ethics*. Bilbon, uztailaren 20tik 22ra.

GUTIÉRREZ GOIRIA, Jorge: "La cooperación internacional ante los nuevos retos del desarrollo: una transformación imprescindible", *I Congreso Internacional*

Mundo Económico: propuestas para un Desarrollo Sostenible, una visión del futuro económico global. Liman (Peru), abenduaren 16an eta 17an.

HOYOS, David; KORTAZAR, Andoni; BUENO, Gorka: "High speed rail and sustainable mobility: a life cycle assessment of the Spanish AVE network", *17th IAEE European Energy Conference*. Atenasen (Grezia), irailaren 21etik 24ra.

JAUREGI, Lander; MESA, Adela; VILLENA, Unai: "La transparencia institucional en el Gobierno Abierto. La gestión de los portales de open data en las Comunidades Autónomas en España durante la crisis de la Covid-19", *VII Congreso Internacional de Transparencia y Gobierno Abierto*. Cartagenan, irailaren 28tik 30era.

JUBETO RUIZ, Yolanda; GIL JUNQUERO, Mónica: "Análisis de las evaluaciones de políticas públicas (*Spending review*) realizadas por la AIREF desde una perspectiva de género", *XVIII Jornadas de Economía Crítica*. Cuencan, irailaren 8an eta 9an.

LABAIEN EGIGUREN, Irati; GUTIÉRREZ GOIRIA, Jorge; HERRERA HERRERA, Andrés Fernando: "La Coherencia de Políticas para el Desarrollo Sostenible y su abordaje desde las políticas de cooperación de las Comunidades Autónomas", *VI Congreso Internacional de Estudios de Desarrollo*. Bartzelonan, ekainaren 8tik 10era.

MARTÍNEZ PORTUGAL, Tania; GARCÍA AZPURU, Amaia; FERNÁNDEZ DE LA CUADRA LIESA, Itsaso; ARCOS ALONSO, Asier: "Vínculos entre la educación superior, los Objetivos de Desarrollo Sostenible y el comercio justo: programa Universidades por el Comercio Justo", *I Congreso Internacional i-DEA. Investigación Didáctica y Estudios Curriculares Avanzados para la Educación y la Ciudadanía*

(CIIDEA), Universidad Pontificia Comillas. Online, urriaren 6an eta 7an.

MARTÍNEZ PORTUGAL, Tania; GARCÍA AZPURU, Amaia; FERNÁNDEZ DE LA CUADRA LIESA, Itsaso; ARCOS ALONSO, Asier: "La (i)responsabilidad colectiva frente a las violencias de género: victimización secundaria y mecanismos de despolitización", *III Congreso Internacional Nodos del Conocimiento*, Universidad de Sevilla, Universidad de Zaragoza eta UNAM. Mexiko Hirian (online), azaroaren 24an eta 25ean.

MARTÍNEZ TOLA, Elena; ARESKURRINGA, Efren; BIDAURRATZAGA, Eduardo; ESCAPA, Marta; GAINZA, Xabier; GARCÍA AZPURU, Amaia; GUTIÉRREZ, Jorge; ZABALO, Patxi; ZUPIRIA, Luis M^a: "Proyecto de innovación I3KD UPV/EHU-HEGOA", *XXII Reunión de Economía Mundial*. Madrilen, ekainaren 16an eta 17an.

MARTÍNEZ TOLA, Elena; ARESKURRINGA, Efren; BIDAURRATZAGA, Eduardo; ESCAPA, Marta; GAINZA, Xabier; GUTIÉRREZ, Jorge; ZABALO, Patxi; ZUPIRIA, Luis M^a: "Los ODS aplicados a la docencia de economía mundial y desarrollo", *XIX Foro Internacional sobre evaluación de la calidad de la investigación y la educación superior* (FECIES). Irailaren 28tik 30era.

MARTÍNEZ TOLA, Elena María; DE LA CAL BARREDO, María Luz: "Corresponsabilidad de los cuidados en Europa ¿Cuál es el papel que desempeña el teletrabajo?". *XXII Reunión de Economía Mundial* topaketako ahozko komunikazioa. Madrilen, ekainaren 16an eta 17an.

MARTÍNEZ TOLA, Elena María; DE LA CAL BARREDO, María Luz: "Corresponsabilidad de los cuidados en Europa ¿Hay valores favorables para el avance?". *XVIII Jornadas de Economía Crítica* jardunaldietako ahozko komunikazioa. Cuencan, irailaren 8an eta 9an.

MUJICA CHAO, Itziar: "Activismo liminal: dinámicas de resistencia de las sobrevivientes de violencia sexual durante la guerra de Kosovo", *XVI Congreso Español de Ciencia Política y de la Administración: La ciencia política ante los nuevos retos globales*, Asociación Española de Ciencia Política y de la Administración (AECPA). Gironan, irailaren 7tik 9ra.

OION, Rakel: "Triple resistencia de género ante la violencia del conflicto armado. Arte y simbolismo como estrategia", *XVI Congreso Español de Ciencia Política y de la Administración: La ciencia política ante los nuevos retos globales*, Asociación Española de Ciencia Política y de la Administración (AECPA). Gironan, irailaren 7tik 9ra.

OION, Rakel, ARANGUREN, Edurne; PALACIOS, Santiago: "Prevención comunitaria del malestar psicosocial en el ámbito universitario", *II Congreso de Universidades Promotoras de la Salud*, Universidad de Burgos. Burgosen, azaroaren 2tik 4ra.

PÉREZ DE ARMIÑO, Karlos: "Apoyo de la UE a la paz en Colombia. Aportes desde el enfoque territorial, el fortalecimiento de la sociedad civil y los derechos humanos", *VI Congreso Internacional de Estudios de Desarrollo*. Bartzelonan, ekainaren 8tik 10era.

RUIZ ESTRAMIL, Ivana Belén: "El tiempo de espera en el asilo" y "Nuevo escenario tras la reforma del sistema de asilo en la Unión Europea", *XIV Congreso Español de Sociología*. Murtzian, ekainaren 30etik uztailaren 2ra.

RUIZ ESTRAMIL, Ivana Belén: "From Migrant Classification Centres to the outsourcing of the responsibility to protect", *International Workshop Changing Landscapes of Immigration Detention*. Coruñan (online), irailaren 1ean eta 2an.

RUIZ ESTRAMIL, Ivana Belén: "La externalización de la responsabilidad de proteger

a través de la figura de los 'terceros países' en el Reglamento (UE) 2021/2303", *X Congreso de Migraciones*. Madrilan, irailaren 14tik 16ra.

TELLERIA, Juan: "Las limitaciones de la ontología esencialista", *Between the Universal and the Pluriversal in Times of Globalization*, Freie Universität. Berlinen, martxoaren 2an eta 3an.

TELLERIA, Juan: "What is a flower? Rethinking the essentialist assumptions of discourse and development studies", *Decolonising Discourse Studies Qualitative research on (non)discursive and postcolonial construction of realities International Workshop*, Augsburg University. Alemanian, apirilaren 21etik 23ra.

TELLERIA, Juan: "Thinking the future through the rear mirror. The 2030 Agenda's limitations to propose feasible future-making practices" eta "The ethnocentric ontological assumptions of the 2030 Agenda of the United Nations. Limitations and contradictions", *15th Pan-European Conference on International Relations*. Atenasen, irailaren 1etik 4ra.

VILLENA, Unai: "Trabajos académicos desde una perspectiva de educación crítica y emancipadora para tender puentes Universidad-Sociedad. La experiencia de Ingeniería Sin Fronteras (ISF-MGI) en la Universidad del País Vasco (UPV/EHU)". *Tercer Congreso Internacional de Ciencia, Investigación, Innovación y Emprendimiento (CICIIE 2022)* biltzarrera gonbidatutako txostena. Quiton, apirilaren 4an.

ZIRION LANDALUZE, iker: "La Resolución 1325 como instrumento de derechos humanos. Su implementación mediante Planes de Acción Nacional en la República Democrática del Congo", *II Congreso Internacional de Derechos Humanos*. Bilbon, apirilaren 6tik 8ra.

4. Argitalpenak

4.1. Liburuak

ACEVEDO LASSO, Carlos A. (koord.); PUIG LIZARRAGA, Carlos et al.: *La intercooperación y comercialización conjunta de las organizaciones de la Plataforma Comunitaria del Cauca. Aportaciones a la reincorporación territorial, la construcción de paz y el desarrollo rural*. Bilbo: Hegoa.

ACEVEDO LASSO, Carlos A. (koord.); PUIG LIZARRAGA, Carlos et al.: *La intercooperación y comercialización conjunta de las organizaciones de la Plataforma Comunitaria del Cauca. Aportaciones a la reincorporación territorial, la construcción de paz y el desarrollo rural (Versión resumida)*. Bilbo: Hegoa.

DEL RÍO, Amaia; MURILLO, Iris (koord.): *V Congreso de Educación para la Transformación Social, una mirada a la participación y su impacto*. Bilbo: Hegoa.

DE MIGUEL CALVO, Estíbaliz; MENDIA AZKUE, Irantzu (argtz.): *Inquietudes feministas en el Trabajo Social, Serie de Ciencias Sociales, 31*. Bilbo: UPV/EHU.

GIL JUNQUERO, Mònica; JUBETO RUIZ, Yolanda (koord.): *Economía feminista, políticas públicas y acción comunitaria. Brújula y herramientas para la transformación local, Quaderns Feministes*. Valentzia: Tirant lo Blanch.

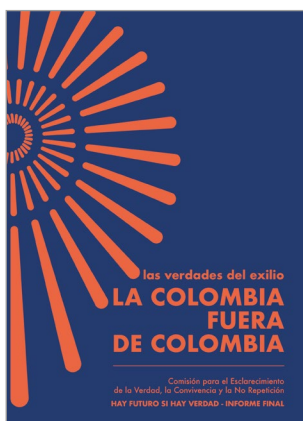
GUTIÉRREZ GOIRIA, Jorge (zuz.); HERRERA, Andrés Fernando et al.: *Potencialidades y prácticas de la cooperación al desarrollo descentralizada: una perspectiva internacional = Garapenerako lankidetzaren deszentralizatuaren potentzialtasunak eta praktikak: nazioarteko ikuspegia = Potential and practices of decentralised development cooperation: an international perspective*. Bilbo: Hegoa.

GUZMÁN ORELLANA, Gloria; MENDIA AZKUE, Irantzu; YÁÑEZ DE LA CRUZ, Sol: *Apoyo psicosocial y fortalecimiento organizativo para los derechos humanos en Centroamérica*. Bilbo: Hegoa.

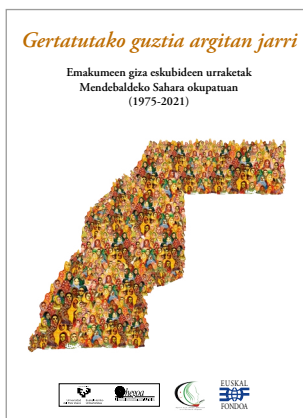
MALENO GARZÓN, Helena; AGUIRRE LARRETA, Anaitze et al.: *Investigación feminista sobre migraciones. Aspectos epistemológicos y metodológicos*. Bilbo: Hegoa.

MARTÍN BERISTAIN, Carlos (zuz.); FLÓREZ HOLGUÍN, Gladys Lorena et al.: *La Colombia fuera de Colombia. Las verdades del exilio*. Bogotá: Comisión para el Esclarecimiento de la Verdad, la Convivencia y la No Repetición de Colombia eta Hegoa.

MASIKA BIHAMBA, Justine; ZIRION LANDALUZE, Iker: *Diagnóstico de necesidades de atención psicosocial de defensoras de Derechos Humanos en Kivu Norte, República Democrática del Congo*. Bilbo: Hegoa.

MENDIA AZKUE, Irantzu (argtz.): *Violencias, impactos y atención psicosocial en el trabajo de derechos humanos en conflictos armados*. Bilbo: Hegoa.

MENDIA AZKUE, Irantzu (argtz.); BESOZZI, Sheida et al.: *La Resolución 1325 sobre Mujeres, Paz y Seguridad como herramienta de cooperación internacional = Emakumeei, Bakeari eta Segurtasunari buruzko 1325 Ebazpena nazioarteko lankidetzaren tresna gisa*. Bilbo: Hegoa.

MENDIA AZKUE, Irantzu; GUZMÁN ORELLANA, Gloria: *Represión, impactos y necesidades de apoyo psicosocial de mujeres saharauis bajo la ocupación*. Bilbo: Hegoa.

MENDIA AZKUE, Irantzu (koord.); GUZMÁN ORELLANA, Gloria; MONTENEGRO GARAY, Tatiana; DJIMI, El Ghalia; BAALI, Mina; BOUTANGUIZA, Salha et al.: *Gertatutako guztia argitan jarri. Emakumeen giza eskubideen urraketak Mendebaldeko Sahara okupatuan (1975-2021)*. Bilbo: Hegoa.

PÉREZ DE ARMIÑO, Karlos (koord.); ALBERDI BIDAGUREN, Jokin et al.: *Catálogo de bibliografía sobre conflictos armados e inseguridad alimentaria*. Bilbo: Hegoa.

SEPÚLVEDA GIRALDO, Claudia Alejandra eta MORA ÁLVAREZ, Jessica (koord.): *El derecho a la verdad como herramienta para la construcción de paz. Diálogo*

internacional a partir de la experiencia de Colombia. 2022ko Udako Ikastaroaren Memoria. Bilbo: Hegoa.

ZIRION LANDALUZE, Iker: *Análisis de las masculinidades en la acción humanitaria. Aportes para un debate pendiente = Maskulinitateen azterketa ekintza humanitarioan. Egiteke dagoen eztabaidarako ekarpenak*. Bilbo: Hegoa.

4.2. Hegoaren Lan Koadernoak

ANTEPARA LÓPEZ DE MATURANA, Iñigo: "Pobreza energética en tiempos de precios altos de la energía", *Lan Koadernoak Hegoa*, 89. Bilbo.

GONZALEZ ORTEGA, Nerea: "La Islamofobia: caracterización, creencias, construcción mediática y procesos de integración", *Lan Koadernoak Hegoa*, 90. Bilbo.

4.3. Hegoak Zabalduz

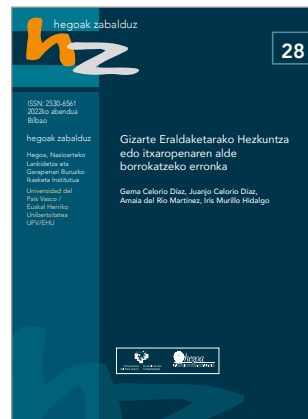
MONTERO, Maddi; ETXEZARRETA, Aitziber: "Etxebizitza beharra eta ekonomia kolaboratiboa: cohousing fenomeno", *Hegoak Zabalduz*, 26. Bilbo: Hegoa.

FERNÁNDEZ, Gonzalo; GONZÁLEZ, Erika; HERNÁNDEZ, Juan; RAMIRO, Pedro: "Megaproiektuak. Hazten ari den fenomeno korporatibo baten ikuspegi globala", *Hegoak Zabalduz*, 27. Bilbo: Hegoa.

CELORIO DÍAZ, Gema; CELORIO DÍAZ, Juanjo; DEL RÍO MARTÍNEZ, Amaia; MURILLO HIDALGO, Iris: "Gizarte Eraldaketa Hezkuntza edo itxaropenaren alde borrokatzeko erronka", *Hegoak Zabalduz*, 28. Bilbo: Hegoa.

4.4. Hariak. Hezkuntza emantzipatzailea birsortzen

"Perspectiva ecosocial = Ikuspegi ekosoziala", *Hariak. Recreando la educación emancipadora*, 12 (apirila). Bilbo: Hegoa.

4.5. Artikuluak, ikerketak eta liburuko kapituluak

ALBERDI BIDAGUREN, Jokin: "Respuestas humanitarias y construcción de paz de la UE ante la 'nueva guerra' en Cabo Delgado", in AIMÉ GONZÁLEZ, Elsa y DOMÍNGUEZ DE OLAZÁBAL, Itxaso (koord.): *Informe África 2022. Relaciones África Europa en tiempo de crisis*. Fundación Alternativas (113-134).

ÁLVAREZ ÁLVARO, Karla; OION ENCINA, Raket; PALACIOS NAVARRO, Santiago: "Prevalencia de las Conductas Alimentarias de Riesgo (CAR) en estudiantes de la Universidad del País Vasco (UPV/EHU)", *Revista de Trabajo Social*, 97: 102-114.

AMIANO BONATXEA, Iratxe: "Unibertsitatea eta gizartearekiko duen erantzukizuna", *Galde*, 37: 36-37.

AMIANO BONATXEA, Iratxe; GUTIÉRREZ GOIRIA, Jorge; VÁZQUEZ DE FRANCISCO, María José; SIANES, Antonio: "Is the global reporting initiative suitable to account for university social responsibility? Evidence from European institutions", *International journal of sustainability in higher education*, 23 (4): 831-847.

ARANGUREN VIGO, Edurne; OION ENCINA, Raket: "Relación entre el feminismo y el Trabajo Social desde sus orígenes", in DE MIGUEL CALVO, Estíbaliz; MENDIA AZKUE, Irantzu (argtz.): *Inquietudes feministas en el Trabajo Social*. Bilbo: UPV/EHUren Argitalpen Zerbitzua.

ARCOS ALONSO, Ander; ARCOS ALONSO, Asier; GARCÍA AZPURU, Amaia: "Afrontar el trabajo infantil minero: la economía social y solidaria como alternativa", in MANCINAS-CHÁVEZ, Rosalba (koord.): *Innovación e investigación, rescate humano y transferencia de conocimientos: re-*

tos para la universidad ante el Horizonte 2030. Egregius.

ARCOS ALONSO, Asier; ARCOS ALONSO, Ander; GARCÍA AZPURU, Amaia; KORTAZAR GARCÍA, Andoni: "Vinculando la innovación social y la economía social y solidaria: el caso de ETIKALIA Inmobiliaria Ética y su desarrollo", in MANCINAS-CHÁVEZ, Rosalba (koord.): *Innovación e investigación, rescate humano y transferencia de conocimientos: retos para la universidad ante el Horizonte 2030*. Egregius.

ARCOS ALONSO, Asier; GARCÍA ÁLVAREZ, María; GARCÍA AZPURU, Amaia: "Macroeconomics and active methodologies in higher education: A possible pairing and a possible binomial", *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 17 (1): 193-204.

ATUTXA ORDEÑANA, Ekhi; AGUADO MUÑOZ, Ricardo; ZUBERO BEASCOCHEA, Imanol; "Hacia una transición energética justa e inclusiva: la contribución de la Economía Social a la conformación de las Comunidades Energéticas Europeas", *CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa*, 104: 113-141.

BARBA DEL HORNO, Mikel; ARCOS ALONSO, Asier; GARCÍA AZPURU, Amaia: "Inmigración y mercado de trabajo en la CAV: una aproximación a través de la encuesta de población inmigrante extranjera de 2018", in BERMÚDEZ VÁZQUEZ, Manuel; CHAVES MONTERO, Alfonso (koord.): *Investigación y transferencia de las ciencias sociales frente a un mundo en crisis*. Madrid: Dykinson (36-56).

BARRENECHEA AYESTA, Miren; BARANDIARÁN GALDÓS, Marta; CARDONA

RODRÍGUEZ, Antonio: "Desarrollo de competencias transversales para el emprendimiento en el marco de la Agenda 2030", in CAMPOS SÁNCHEZ, Alejandro; MARÚM ESPINOSA, Elia (koord.): *Formación emprendedora en la educación superior: Investigación y buenas prácticas*, Cátedra Unesco de Innovación y Emprendimiento. Madrid: Díaz de Santos (187-204).

BASTERRETXEA, Imanol; CORNFORTH, Chris; HERAS SAIZARBITORIA, Iñaki: "Corporate governance as a key aspect in the failure of worker cooperatives", *Economic and industrial democracy*, 43. liburukia, 1: 362-387.

BAYAS FERNÁNDEZ, Blanca; BEGIRISTAIN ZUBILLAGA, Mirene; GONZÁLEZ PIJUAN, Irene; GUITERAS BLAYA, Mónica; PÉREZ LÁZARO, Ruth; PÉREZ OROZKO, Amaia: *Cómo la inversión pública socava la transición ecofeminista. Análisis de cinco proyectos estratégicos para la recuperación y transformación económica (PERTE)*. Bartzelona eta Bilbo: XXK, ODG, OMAL, Enginyeria Sense Fronteres.

BEGIRISTAIN ZUBILLAGA, Mirene; ETXEZARRETA ETXARRI, Enekoitz; MORANDEIRA ARCA, Jon: "Towards the transformative social economy: Proposal of a system of indicators for cooperative social entrepreneurship", *Annals of Public and Cooperative Economics*, 93 (2): 457-501.

BIOLUR Elkarte; BEGIRISTAIN ZUBILLAGA, Mirene: "DUINA, Baratza ekologikoen bideragarritasunaren lanketa kolektiboa. Ondorio Orokorrak". Bergara: Biolur Gipuzkoa.

BUENO, Gorka; De BLAS, Maite; PÉREZ IRIBARREN, Estíbaliz; ZUAZO, Iñaki; TORRE PASCUAL, Eduardo; ERAUSKIN, Artizar; ETXANO, Iker; TAMAYO, Unai; GARCÍA, María; AKIZU GARDOKI,

Ortzi; LEÓN, Iñigo; MARIETA, Cristina; SÁEZ DE CÁMARA, Estíbaliz; ZULUETA, Gaizka; BARRIO, Isaac: "Dataset on the environmental and social footprint of the University of the Basque Country UPV/EHU", *Data in Brief*, 41.

CASADO, Beatriz; URRETABIZKAIA, Leticia; BEGIRISTAIN ZUBILLAGA, Mirene; MARTÍNEZ, Zesar: "Strengthening Agroecology with the Political Pedagogy of Peasant Organisations: A Case Study of Baserritik Mundura in the Basque Country", *Sustainability*, 14 (4).

CELIS, Raquel; CRETU, Anca; BRENTANA, Alessandro; DE LUCAS, Beatriz: *Deshabitadas. Una lectura crítica sobre los desplazamientos forzados por el cambio climático*. Bilbo: Zehar-Errefuxiatuekin.

CUÉLLAR PADILLA, Mamen; HARO PÉREZ, Isabel; BEGIRISTAIN ZUBILLAGA, Mirene: "Participatory Guarantee Systems: When People Want to Take Part", *Sustainability*, 14 (6).

DE MIGUEL CALVO, Estíbaliz; MENDIA AZKUE, Irantzu: "Introducción. Lecturas e hilos de debate para un Trabajo Social feminista", in DE MIGUEL CALVO, Estíbaliz y MENDIA AZKUE, Irantzu (argtz.): *Inquietudes feministas en el Trabajo Social*, Serie de Ciencias Sociales, 31. Bilbo: UPV/EHU (9-19).

ETXANO GANDARIASBEITIA, Iker: "Green Deal a la vasca: ¿Transición ecológica o vacuna anti-crisis?", in *La Covid-19: Efectos sociales y económicos y políticas de respuesta*, *Dossieres EsF*, 44 (2022ko negua): 23-27.

FERNÁNDEZ LUZURIAGA, Jon; FLORES ABASCAL, Iván; DEL PORTILLO VALDÉS, Luis; MARIEL, Petr; HOYOS, David: "Accounting for homeowners' decisions to insulate: A discrete choice model approach in Spain", *Energy and Buildings*, 273.

GUTIÉRREZ GOIRIA, Jorge; AMIANO, Iratxe: "The role of public procurement in the framework of the 2030 Agenda: the approach of institutions and civil society", *Revista Internacional de Comunicación y Desarrollo (RICD)*, 4 (16): 1-15.

GUTIÉRREZ GOIRIA, Jorge; LABAIEN EGIGUREN, Irati: "Hitzaurrea", *EKAIA Zientzia eta Teknologia Aldizkaria, ale berezia, Garapen iraunkorra*: 11-13.

IZAOLA, Amaia; ZUBERO, Imanol: "Los años ochenta y la heroína. Entre la emergencia sociosanitaria y el pánico moral", in IZAOLA ARGÜESO, Amaia (koord.): *Los años ochenta y la heroína en Gipuzkoa: Entre la emergencia sociosanitaria y el pánico moral*. Madril: Los Libros de la Catarata (9-84).

MARTÍNEZ PORTUGAL, Tania: "Emakumeen aurkako indarkeriaren analisi feminista baterako oinarri teorikoak eta elementu metodologikoak", *Uztaro: giza eta gizarte-zientzien aldizkaria*, 122. UEU (5-17).

MARTÍNEZ, Elena; RODRÍGUEZ, Arantxa; ALTUZARRA, Amaia; ÁLVAREZ, Irantzu: "Remaking urban divides: Shifting patterns of neighborhood differentiation in Bilbao, Spain", *Journal of Urban Affairs*.

MARTÍNEZ PORTUGAL, Tania: "Hacia el adecuado despliegue de los estándares de calidad de los servicios esenciales para las víctimas de violencia de género de la ONU". *Emakunde - Emakumearen Euskal Erakundea*.

MARTÍNEZ PORTUGAL, Tania; LUXÁN SERRANO, Marta: "Movimientos sociales y violencia contra las mujeres: resistencias, obstáculos y propuestas emancipatorias", *Política y Sociedad*, 59 (1).

MARTÍNEZ USARRALDE, Mª Jesús; BARRANDIARÁN GALDÓS, Marta: "Odesei-

zar la Educación Social", in LÓPEZ MARTÍN, Ramón; CONCHELL DIRANZO, Raquel; VILLAR HERRERO, Mónica (koord.): *Hoy es el mañana de la Educación Social*. Octaedro (99-110).

MENDIA AZKUE, Irantzu: "Las ONGD vascas ante la Resolución 1325", in MENDIA AZKUE, Irantzu (argtz.): *Emakumeei, Bakeari eta Segurtasunari buruzko 1325 Ebazpena nazioarteko lankidetzaren tresna gisa*. Bilbo: Hegoa.

MUJICA CHAO, Itziar; GUSIA, Linda: "Unfinished Activism: Genealogies of Women's Movements and the Re-imagining of Feminist Peace and Resistance", in SMITH, Sara; YOSHIDA, Keina (argtz.): *Feminist Conversations on Peace*. Bristol: Bristol University Press (47-60).

MUJICA CHAO, Itziar; ZIRION LANDALUZE, iker: "Fieldwork 'headaches'. Comparing feminist Peace and Conflict research in Kosovo and the DRC", *Athenea Digital*, 22 (2): 1-22.

OION ENCINA, Raket: "Arte y simbolismo en la triple resistencia de género en el conflicto armado en Colombia", *Revista Latinoamericana, Estudios de la Paz y el Conflicto*, 3. liburukia, 5: 122-141.

PÉREZ DE ARMIÑO, Karlos: "Ethical debates on global hunger: moral obligations to the distant other and global justice", in ESCAJEDO, Leire (argtz.): *Ethics of Charitable Food. Dilemmas for Policy and Practice*. Cham (Suitza): Springer (27-50).

PÉREZ DE ARMIÑO, Karlos: "ODS 2 Hambre cero. Avances jurídicos y políticos frente a la inseguridad alimentaria provocada por conflictos armados", in LÓPEZ GONZÁLEZ, Silvia Patricia (koord.): *Objetivos de desarrollo sostenible de la agenda 2030. Una visión iberoamericana*. Mexiko Hiria: Tirant lo Blanch (161-186).

PÉREZ DE ARMIÑO, Karlos: "Los derechos humanos y la transformación de conflictos. Potenciales sinergias teóricas y operativas", in BECERRA RAMÍREZ, José de Jesús; GRIJALVA ETERNOD, José Rafael (koord.): *Temas selectos de derechos humanos. Estudios en homenaje a los diez años de la reforma constitucional en derechos humanos en México*. Mexiko Hiria: Tirant lo Blanch (45-80).

PÉREZ DE ARMIÑO, Karlos: "Propuestas para una cultura democrática de paz en América Latina. Afrontando las violencias desde la seguridad humana", in Fundación Seminario de Investigación para la Paz (argtz.): *América Latina. Un nuevo escenario*. Zaragoza: Mira Editores (225-251).

s; DUQUE, Katerine: "Desafíos y dinámicas de la paz territorial en el Cauca", in RÍOS SIERRA, Jerónimo (argtz.): *Realidades y expectativas sobre el acuerdo con las FARC-EP y la paz territorial en Colombia*. Bogotá: Tirant Humanidades (327-363).

PÉREZ DE MENDIGUREN CASTRESANA, Juan Carlos: "Caso BioAlai: ¿Construyendo alternativas en el consumo alimentario?", in LAFUENTE RUIZ DE SABANDO, Amaia (koord.): *Serie de casos de empresas alavesas*, ESIC editorial.

RUIZ-ESTRAMIL, Ivana Belén: "Asilo y refugio. El legado colonial en el humanitarismo actual", *Revista Crítica de Ciências Sociais*, 127: 5-24.

RUIZ-ESTRAMIL, Ivana Belén: "El refugiado: un personaje de nuestro tiempo", *Aposta. Revista de Ciencias Sociales*, 93: 60-78.

RUIZ-ESTRAMIL, Ivana Belén: "El Sistema Europeo Común de Asilo: entre la protección de los derechos humanos y la integración europea", *Revista de Estudios Europeos*, 80: 71-97.

RUIZ-ESTRAMIL, Ivana Belén: "En deuda con los refugiados climáticos", *Le Monde Diplomatique en español*, 316.

RUIZ-ESTRAMIL, Ivana Belén: "La tercerización de la responsabilidad de proteger", *Le Monde Diplomatique en español*, 318.

RUIZ-ESTRAMIL, Ivana Belén: "Sensibilizar sobre el refugio: campañas y serious games", *Intersticios. Revista Sociológica de Pensamiento Crítico*, 16 (2): 97-117.

SAN SALVADOR DEL VALLE, María; AKIZU GARDOKI, Ortzi; BUENO, Gorka; BERMEDO, Roberto: "Quantifying international energy justice: The cost of electricity within footprint accounts", *Journal of Cleaner Production*, 341.

TELLERIA, Juan: "Diversity vs the 2030 Agenda. A deconstructive reading of the United Nations agenda for sustainable development", *Critical Social Policy*, 42 (4): 607-625.

TELLERIA, Juan: "Universal politics - Book Review", *International Affairs*, 98 (3): 1073-1074.

PÉREZ DE ARMIÑO, Karlo; TELLERIA, Juan; GARCÍA-ARIAS, Jorge: "The fantasmatic narrative of 'sustainable development'. A political analysis of the 2030 Global Development Agenda", *Environment and Planning C: Politics and Space*, 40 (1): 241-259.

TREVIÑO, Estibaliz; HOYOS, David; SAINZ DE MURIETA, Elisa: "Economic Valuation of Ocean-Based and Ocean-Related Tourism and Recreation", in HAZRA, Somnath; BHUKTA, Anindya (argtz.): *The Blue Economy. An Asian perspective*. Cham (Suitza): Springer (221-246).

UNCETA, Koldo; AMIANO, Iratxe; GUTIÉRREZ, Jorge: "La mercantilización del

conocimiento y su impacto sobre la universidad", *Galde*, 37: 26-28.

UNCETA SATRÚSTEGUI, Koldo; AMIANO BONACHEA, Iratxe; GUTIÉRREZ GOIRIA, Jorge: "El impacto de la mercantilización en la Universidad y en sus funciones", *Dossieres EsF*, 47: 16-19.

USIN ENALES, Sandra; GARCÍA AZPURU, Amaia; ELORRIAGA ILLERA, Angeriñe: "Innovación educativa y multidisciplinar para la sostenibilidad en el proyecto Ocean i3. Un proyecto que traspasa fronteras", *Techno Review International Technology, Science and Society Review*, 11 (3): 1-20.

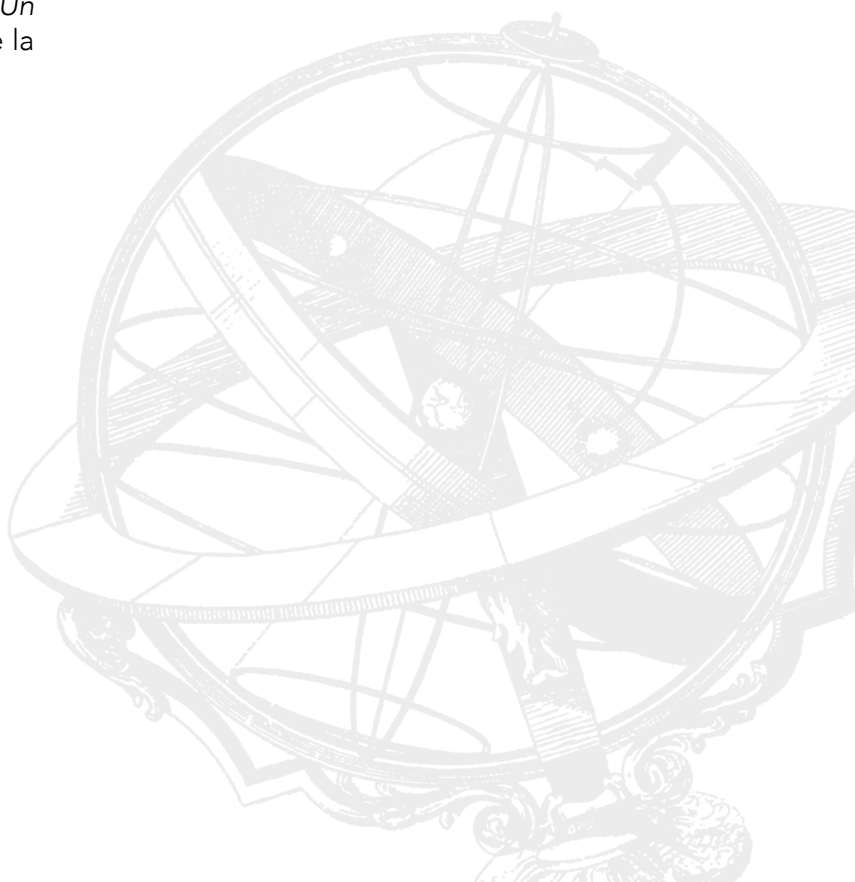
VILLAMOR, Estitxu; AKIZU GARDOKI, Ortz; HEINONEN, Jukka Taneli; BUENO, Gorka: "Global Multi-Regional Input-Output methodology reveals lower energy footprint in an alternative community project", *Sustainable Production and Consumption*, 34: 65-77.

ZUBERO, Imanol: "Algunas reflexiones abusando (tal vez) de la idea de lectura", in CASTELLS, Luis; MOLINA, Fernando (argtz.): *Lecturas de la violencia vasca. Un pasado presente*. Madrid: Los Libros de la Catarata (167-183).

ZUBERO, Imanol: "A modo de conclusión", in IZAOLA ARGÜESO, Amaia (koord.): *Los años ochenta y la heroína en Gipuzkoa: Entre la emergencia sociosanitaria y el pánico moral*. Madrid: Los Libros de la Catarata (131-134).

ZUBERO, Imanol: "Humanidad, ciudadanía y refugio: nada humano nos es ajeno", in IZAOLA ARGÜESO, Amaia (koord.): *Euskadi es un refugio. Los derechos humanos y su universalidad ante el reto de los desplazamientos forzados*. Madrid: Los Libros de la Catarata (13-35).

ZUBERO, Imanol: "Presentación", in IZAOLA ARGÜESO, Amaia (koord.): *Cultura en tiempos de violencia. La huella de la violencia y el terrorismo en la cultura de Gipuzkoa*. Madrid: Los Libros de la Catarata (9-16).

5. Irakaskuntzarako eta ikerketarako baliabideak

5.1. Dokumentazio zentroaren zerbitzu digitalen 2022ko datuak

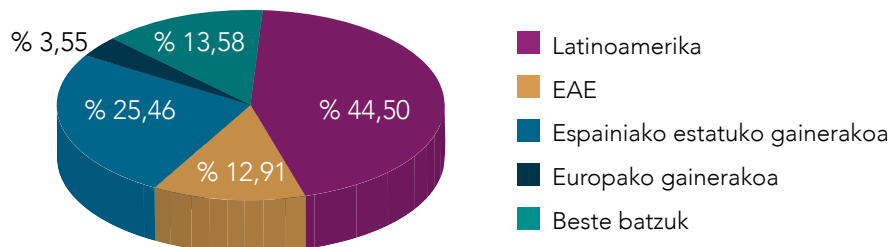
2022ko abenduaren 31n, Dokumentazio Zentroak 21.585 erregistro zituen bere Biblioteka Digitalean. Hegoak 1988. urtetik bildutako ondarea da hori, Garapenari eta Lankidetzari buruzko orain arteko eztabaida nagusiak jasotzen dituena. Hark lagundu die Institutuko irakasle eta ikertzaileei, eta gizarte eragileei eta publiko orokorrari ere, beren lanean eta Garapenerako Lankidetzaren politiketan aurrera egiten.

Funtsa bederatzi gai nagusiren inguruan egituratzen da, eta bilaketak berezko tesauru baten bitartez egiten dira: garapena; garapenerako lankidetzaren; ekonomia, politika eta nazioarteko harremanak; emakumeak eta garapena; geografia, ekologia eta ingurumena; giza eskubideak; kultura eta gizarteak; informazioa eta dokumentazioa.

Hegoaren Biblioteka Digitala Nazioarteko Lankidetzaren eta Garapenean espezializatutako gaztelaniazko datu-base nagusietako bat da. Datuen trafikoari dagokionez, eskaera gehienak Latinoamerikatik datoz (% 44,50); Europatik, aldiz, eskaeren % 41,92. Hala, Euskaditik eskaeren % 12,91 datoz eta Espainiako Estatuko gainontzeko lurraldeetatik % 25,46.

Dokumentazio Zentroaren zerbitzuen azken hamarkadetako bilakaerak aldaketa bat erakusten du; izan ere, Zentroa informazio eta komunikazio teknologia berrietara egokitu da. 2022an, Biblioteka Digitalaren online dokumentuak 1.920.472 deskarga izan zituzten PDF formatuan.

Biblioteka Digitalaren eskaeraren banaketa geografikoa 2022an

Dokumentazio Zentroak informazio digitaleko beste zerbitzu hauek ere ditu:

- **Hegoaren argitalpenen web orrialdea:** Institutuak argitaratutako lanek 164.637 deskarga izan dituzte PDF formatuan. Deskarga-kopurua altua da baina % 7,58 murriztu da aurreko urtearekin konparatuta.
- **Multimedia:** Urtean zehar Hegoa Institutuak berak produzitutako zenbait bideo berri sartu dira, gehienak Institutuak antolatutako jardunaldi, mintegi eta hitzaldiei buruzkoak. 66.455 bideo deskargatu dira, hau da, % 63,89 gehiago. Aipatu beharra dago 2022an Multimedia web orrialdea teknikoki berriztatu zela, bideoen prozesatzean eta erreproduzitzailan aldaketak eginez.
- **Hemeroteka:** Hemeroteka aldizkari espezializatuen katalogoa da. Hura online edo CDOCeant bertan kontsulta daiteke. Gaur egun, 213 bilduma daude, euskaraz, frantsesez eta ingelesez. 2022an, 19,61 web orrialde kontsultatu dira katalogo digitalean, hau da, % 10,04 gehiago.
- **Laguntza zerbitzu digitalen** barruan atari tematikoak ditugu, horiek beste proiektu batzuen esparruan sortu eta eguneratzen badira ere. Atari tematikoek informazio eskaera handia dute oraindik ere: DHLS - Tokiko Giza Garapen Iraunkorraren ataria, Euskal Lankidetzaren Publikoaren Ataria, Ekintza Humanitarioko eta Garapenerako Laguntzako hiztegia, Garapenerako Hezkuntzako hiztegia, enpresa transnazionalen hiztegi kritikoa, Mendebaldeko Saharako giza eskubideen mapa, bakearen eta memoriaren aldeko aktibismo feministaren mapa, Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzaren V. Biltzarra, Garapenari buruzko Ikasketen V. Nazioarteko Biltzarra eta ToShare behatokia.

Gainera, Dokumentazio Zentroak **aurrez aurreko zerbitzuak** eskaintzen ditu liburutegiko lokaletan doktoregai, graduondoko ikasle eta gainontzeko ikasleentzat eta publiko orokorarentzat. 2022an, 233 kontsulta eta mailegu eskaera jaso ziren. Horietatik, % 80 baino gehiago UPV/EHUko hirugarren zikloko ikasleek egin zituzten.

2022an, Dokumentazio Zentroko baliabideen zabalkundea eta eskuragarritasuna errazten duen komunikazio tresna berria sortu dugu: **Hegoa Buletina**. Hura buletin digitala da eta Hegoaren web orrialdeko berrien fluxuaz eta informazio laburrez elikatzen da. Horiek tresna honetarako eta sare sozialetan zabaltzeko sortzen dira berariaz. *Hegoa Buletin*ak hileroko 3.000 harpideduni baino gehiagori ematen die Hegoa Institutuaren jardueren, argitalpenen, bideoen eta beste albiste batzuen berri.

5.2. Dokumentazio Zentroaren multimedia-berrikuntzak

“Propuestas para caminar hacia una investigación crítica”. Aida Sánchez de Serdio, Julio Jaime eta Idoia Marcellán. 56:45 minutu. Maiatzaren 12koa.

“Procesos que (nos) transforman. Una mirada colectiva a los Seminarios ‘Compromiso social en los trabajos de investigación académicos’”. Alba Pastor, Clara Furió, Marina Gallardo, Mateo Vidal, Thayra Ardila, Yurany Sáenz, Juan José Celorio. 1 ordu eta 01:19 minutu. Maiatzaren 12koa.

“¿Cómo investigar para hacer frente a los retos sociales, ecológicos, económicos y culturales actuales?”. María Jesús Márquez, Axel Rojas, Robinzon Piñeros eta Maitane Pícaza. 1 ordu eta 37:09 minutu. Maiatzaren 12koa.

“Articulación entre sujetos y saberes diversos de la cultura académica y social”. Diana Granados eta Zuriñe Gaintza. 37:44 minutu. Maiatzaren 12koa.

“Desmilitarizar, decrecer, sobrevivir / Desmilitarizatu, gainbehera etorri, biziraun”. Nora Miralles Crespo. 40:47 minutu. Ekainaren 15koa.

“Comisión de la Verdad de Colombia: características y despliegue territorial”. Francisco de Roux eta Marta Ruiz Naranjo. 71:11 minutu. Irailaren 7koa.

“Comisiones de la Verdad: visión global”. Eduardo González Cueva eta John Paul Lederach. 58:08 minutu. Irailaren 7koa.

“El legado de la Verdad para la construcción de paz. Diálogo entre experiencias”. Elizabeth Lira Kornfeld, Pablo de Greiff eta Jon-Mirena Landa. 96:13 minutu. Irailaren 8koa.

hagoa buletina

Ongi etorri Hegoa Buletinara!

Sortu dugun komunikazio-kanal berria aurkezten dizugu. *Hegoa Buletina* hilabetero argitaratzen den buletin digitala da. Horren bidez, hilabete bakoitzeko eduki interesgarrien laburpena helarazi nahi dizugu: albisteak eta agenda, Hegoa Institutuaren azken argitalpenak, bideoak eta Dokumentazio Zentroan eskuragarri dauden nobedadeak. Zure gustakoa izatea espero dugu.

Te presentamos el nuevo canal de comunicación del Instituto Hegoa. *Hegoa Buletina* es un boletín digital mensual con el que queremos hacerte llegar un resumen de los contenidos más interesantes de cada mes: noticias y agenda, últimas publicaciones del Instituto Hegoa, vídeos y novedades disponibles en el Centro de Documentación. Esperamos que sea de tu agrado.

Aprovechamos para desearte felices fiestas. Urte berri on!

Nabarmentzen dugu / Destacamos

La Resolución 1325
Escuela Mujeres Paz y Seguridad
de las Naciones Unidas
potencialidades y límites de la Resolución 1325 desde la perspectiva de ONGD vascas y de colectivos de países en conflicto

1325 Ebazpenaren potentzialtasunak eta mugak
GGKEen eta gatazako egoeran dauden herrialdeetako kolektiboen ikuspegitik
Potencialidades y límites de la Resolución 1325 desde la perspectiva de ONGD vascas y de colectivos de países en conflicto

Azken berriak / Últimas noticias

Gasteizko nekazaritzako etikagaien estrategiariburuzko lan batek lehen saria lortu du Ekonomia Sozial eta Solidarioaren I. Unibertsitate Lehiaketan
Un trabajo sobre la estrategia alimentaria de Vitoria-Gasteiz logra el primer premio en el I Certamen Universitario de TFM de Economía Social y Solidaria

“EmantzipAktion: beste mundu posible batzuetarako teoria eta praktika kritikoak” on line prestakuntza
Formación online “EmancipAcción: teorías y prácticas críticas para otros mundos posibles”

“Caleidoscopio de futuro. Aportes de la Comisión de la verdad de Colombia a la convivencia y la no repetición”. Francisco de Roux, Carlos Martín Beristain, Marta Ruiz Naranjo, Lucía González Duque eta Alejandra Miller Restrepo. 64:39 minutu. Irailaren 8koa.

“Más allá del capitalismo digital: el largo camino hacia la soberanía tecnológica”. Aitor Jiménez González. 43:35 minutu. Irailaren 26koa.

“Investigar para defender la vida (#VIJMIF)”. Helena Maleno Garzón. 59:24 minutu. Urriaren 20koa.

“Investigación feminista militante sobre feminismos y fronteras (#VIJMIF)”. Anaitze Agirre Larreta, Florencia Brizuela González eta Cecilia Themme. 75:32 minutu. Urriaren 20koa.

“Retos metodológicos en investigaciones feministas sobre migraciones, exilio y/o diáspora (#VIJMIF)”. Sheida Besozzi, Miriam del Pino eta Mariana Zaragoza. 63:27 minutu. Urriaren 20koa.

“Vídeo resumen VI Jornadas de Metodología de Investigación Feminista (#VIJMIF)”. 09:54 minutu. Urriaren 21ekoa.

6. Aholkularitza-zerbitzuak

6.1. Erakundeei, aldundiei eta udalei emandako aholkularitza

2022an, aholkularitza zerbitzuak eman dizkiegu Bizkaiko, Gipuzkoako eta Arabako foru aldundiei, jarraian laburbiltzen dugun bezalaxe.

Bizkaiko Foru Aldundiarekin (BFA) Hegoari 2019an esleitutako kontratua egikaritzen jarraitu dugu. 2022an, honako lan-ildo hauek jorratu ditugu:

- Garapenerako lankidetzako, gizarte eraldaketarako hezkuntzako eta ekintza humanitarioko eta larrialdiko laguntzako proiektuetara bideratutako diru-laguntzen deialdiaren araudia idazteko aholkularitza ematea.
- Diru-laguntzen deialdira aurkeztutako proiektuen ebaluazioa (130 proiektu) eta onartutakoen jarraipena (guztira, 328 jarraipen txosten) egitea.
- Diru-laguntzen deialdirako sarbidea hobetzeko beharrezkoa den trebakuntza ematea hainbat erakunderi.
- Berdintasun, Lankidetzeta eta Aniztasun Zuzendaritzak aukeratutako proiektuen jarraipena tokian bertan egitea, kasu honetan, Perun eta Guatemalan.
- GGKEen lan-eremuak identifikatzea, 2020, 2021 eta 2022ko deialdietako Garapenerako Lankidetzeta (DESA) eta Gizarte Eraldaketarako Hezkuntza (SENS) kapituluei dagozkien proiektuak aztertu bitartez.

Gipuzkoako Foru Aldundiaren kasuan, honako hauek izan dira jarduerak:

- Garapenerako lankidetzako, gizarte eraldaketarako hezkuntzako eta ekintza humanitarioko eta larrialdiko laguntzako proiektuetara bideratutako diru-laguntzen deialdiaren araudia idazteko aholkularitza ematea.
- Diru-laguntzen deialdira aurkeztutako proiektuen ebaluazioa (96 proiektu) onartutakoen jarraipena (170 jarraipen txosten) egitea.
- Proiektuen deialdian parte hartu duten eragileei trebakuntza ematea.
- Indarrean dagoen Gida Planaren esparruko jarduerak inplementatzeko aholkularitza ematea: prestakuntzak, lankidetzaren zuzeneko proiektuaren formulazioa.
- Garapenari eta lankidetzari buruzko dibulgaziozko argitalpenak euskaraz egitea eta editatzea: *Hegoak Zabalduz* aldizkaria.

Arabako Foru Aldundiarekin 2022-2025 aldirako Elkartasun eta Lankidetzaren Politiken Esparru Agiria eguneratzeko prozesua bete da. Halaber, lankidetzaren eta elkartasun arloko ildo berriak Arabako Lurralde Historikoan planifikatzeko eta inplementatzeko aholkularitza eman diogu, batez ere hiru eremu hauetan: gizarte eraldaketarako hezkuntza, garapen iraunkorrerako politiken koherentzia eta ikuspegi feminista.

Gainera, laguntza teknikoa eman diegu Eibarreko, Ermuko eta Ordiziako udalei, bai lankidetzaren arloan egin dituzten deialdietara aurkeztutako proiektuen baremazioan (27 proiektu), bai onartutakoen jarraipena egiteko (43 txosten).

7. Erakundearen organigrama

Hegoa Institutuaren Zuzendaritza Batzordea

Zuzendaria: Irantzu MENDIA AZKUE

Idazkaria: Itziar MUJIKA CHAO

Batzordekideak: Gema CELORIO, Maite FERNÁNDEZ-VILLA, Jorge GUTIÉRREZ, Mª José MARTÍNEZ, Carlos MADRIDEJOS, Juan Carlos PÉREZ DE MENDIGUREN, Almudena SAINZ, Iker ZIRION

Hegoa Elkartearen Zuzendaritza Batzordea

(Onura Publikokotzat jotako elkarte. EHAA 165, 2003ko abuztuaren 26koa)

Zuzendaria: Marian DÍEZ

Zuzendariordea: Marisa LAMAS

Idazkaria: Eduardo BIDAURRATZAGA

Diruzaina: Juan Carlos PÉREZ DE MENDIGUREN

Hegoa Institutuari atxikitako irakasleak eta ikertzaileak

Xabier AIERDI, Jokin ALBERDI, Iratxe AMIANO, Asier ARCOS, Efreñ ARESKURRINAGA, Marta BARANDIARAN, Xabier BARRUTIA, Mirene BEGIRISTAIN, Roberto BERMEJO, Eduardo BIDAURRATZAGA, Gorka BUENO, Mª Luz de la CAL, Juanjo CELORIO, Marian DÍEZ, Alfonso DUBOIS, Iker ETXANO, Mikel de la FUENTE, Xabi GAINZA, Amaia GARCÍA AZPURU, Luis GURIDI, Jorge GUTIÉRREZ, Iñaki HERAS, Juan HERNÁNDEZ ZUBIZARRETA, David HOYOS, Pedro IBARRA, Yolanda JUBETO, Irati LABAIEN, Mertxe LARRAÑAGA, Felipe LIVERT, Imanol MADARIAGA, Eduardo MALAGÓN, Zesar MARTÍNEZ, Mª José MARTÍNEZ, Tania MARTÍNEZ, Elena MARTÍNEZ TOLA, Irantzu MENDIA AZKUE, Itziar MUJIKA, Rakel OION, Karlos PÉREZ DE ARMIÑO, Juan Carlos PÉREZ DE MENDIGUREN, Víctor POZAS, Ivana Belén RUIZ ESTRAMIL, Joseba Andoni SAINZ DE MURIETA, Juan TELLERIA, Koldo UNCETA, Unai VILLALBA, Unai VILLENA, Idoie ZABALA, Patxi ZABALO, Iker ZIRION, Imanol ZUBERO, Luis Mª ZUPIRIA

Talde teknikoa

Koordinatzaile nagusia: Maite FERNÁNDEZ-VILLA

Administrazioa eta finantzak: Joana del OLMO, Almudena SAINZ

Dokumentazioa, argitalpenak eta komunikazioa: Andrea GAGO

Prestakuntza: Sheida BESOZZI, Izaskun RODRÍGUEZ

Proiektuen kudeaketa eta aholkularitza zerbitzuak: Izaskun BENGOCHEA, Gema CELORIO, Amaia DEL RÍO, Gloria GUZMÁN, Tatiana MONTENEGRO, Jessica MORA, Iris MURILLO, Carlos PUIG, Michel SABALZA, Claudia Alejandra SEPÚLVEDA

Generoko barne taldea: Sheida BESOZZI, Andrea GAGO, Iris MURILLO, Izaskun RODRÍGUEZ (del equipo técnico); Mª José MARTÍNEZ, Tania MARTÍNEZ, Itziar MUJICA (del personal docente investigador)

Ikertzaile kontratatuak: Pablo ARRILLAGA, Andrés HERRERA, Alba LINARES

Prestatzen ari diren ikertzaileak: Anca CRETU, Yuliya SERKEZYUKK

Sareak eta kolaborazioak

AIPAZ: Asociación Española de Investigadores para la Paz – ALDEE: Artxibategi, Liburutegi eta Dokumentazio Zentroetako Profesionalen Euskal Elkarte – Alianza Latinoamericana de Estudios Críticos sobre Desarrollo – Euskal Herriko Elikadura Burujabetzaren aldeko Eragileen Aliantza – ARDA: Agrupación de Investigación y Docencia de África – Asociación de Economía Crítica – Euskadiko GGKEen Koordinakundea (kide laguntzailea) – EADI: European Association of Development Research and Training Institutes – Enlazando Alternativas: Red birregional Europa-América Latina y el Caribe – FIARE Banca Ética – GEA: Grupo de Estudios Africanos – Harresiak Apurtuz Euskadiko etorkinei laguntza emateko GKEen koordinatzailea – IAFFE: International Association for Feminist Economist – ICAS: Initiatives in Critical Agrarian Studies – ODA-E: Red para la Creación del Observatorio del Derecho a la Alimentación de España – REAS: Red de Economía Alternativa y Solidaria – REDIAL: Red Europea de Información y Documentación sobre América Latina – REEDES: Red Española de Estudios del Desarrollo – SEDIC: Sociedad Española de Documentación e Información Científica – SEM: Sociedad de Economía Mundial – SID: Sociedad Internacional para el Desarrollo – WEA: World Economics Association – WIDE: Women in Development Europe

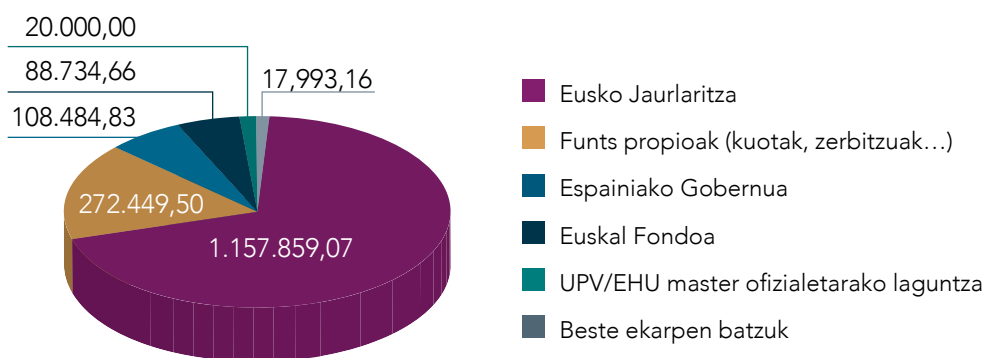
Laguntzaileak

Eskerrak eman nahi dizkiegu urtean zehar egindako jardueretan Hegoa Institutuarekin modu batera edo bestera lan egin duten lagun guztiei.

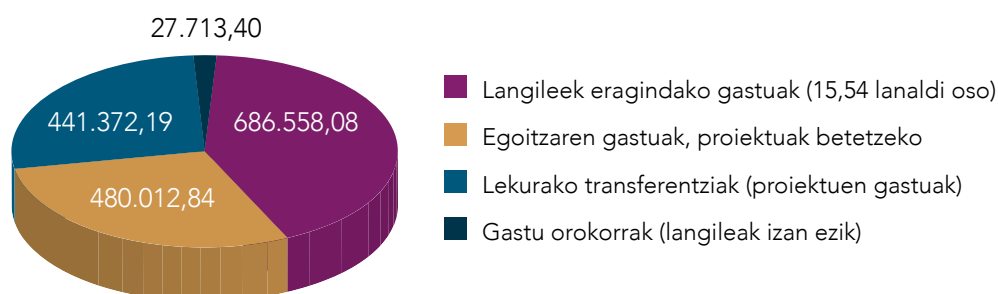
8. Txosten ekonomikoa

Hegoa Elkartearen 2022ko kontuak (eurotan) 2022/12/31

2022. urteko diru-sarrerak	1.665.521,22	% 100,00
Gobierno Vasco	1.157.859,07	% 69,52
Fondos propios (cuotas, servicios...)	272.449,50	% 16,36
Gobierno Español	108.484,83	% 6,51
Euskal Fundoa	88.734,66	% 5,33
UPV/EHU apoyo másteres oficiales	20.000,00	% 1,20
Otras aportaciones	17.993,16	% 1,08

2022. urteko gastuak	1.635.656,51	% 100,00
Langileek eragindako gastuak (15,54 lanaldi oso)	686.558,08	% 41,97
Egoitzaren gastuak, proiektuak betetzeko	480.012,84	% 29,35
Lekurako transferentziak (proiektuen gastuak)	441.372,19	% 26,98
Gastu orokorrak (langileak izan ezik)	27.713,40	% 1,69

2022 urteko emaitza (irabaziak):	29.864,71	
----------------------------------	-----------	--

Hegoa, Nazioarteko Lankidetzari eta Garapenari Buruzko Ikasketa Institutua
IFK: G-48242531

Emaitzen kontua 2022ko abenduaren 31an (eurotan)

	(ZORRA) HARTZEKO 31.12.2022	(ZORRA) HARTZEKO 31.12.2021
A) ERAGIKETA JARRAITUAK		
1. Jarduera propioaren diru-sarrerak	1.403.434,04	1.037.502,95
a) Bazkideen eta afiliatuen kuotak	8.742,32	8.877,99
b) Erabiltzaileen ekarpenak	1.620,00	---
d) Ekitaldiko gaineratikoari egotzitako diru-laguntzak	1.393.071,72	1.028.624,96
2. Salmentak eta merkataritza-jardueraren beste diru-sarrera batzuk	261.614,38	233.848,86
3. Laguntzei egotzitako gastuak eta beste gastu batzuk	(468.060,39)	(173.476,69)
a) Diru-laguntzak	(468.060,39)	(149.185,88)
c) Diru-laguntzak, dohaintzak eta legatuak itzultzea	---	(24.290,81)
7. Jardueraren beste diru-sarrera batzuk	---	57,68
8. Langileek eragindako gastuak	(686.558,08)	(726.135,64)
a) Bazkideen eta afiliatuen kuotak	(513.862,17)	(488.669,63)
b) Erabiltzaileen ekarpenak	(172.695,91)	(158.053,01)
d) Ekitaldiko gaineratikoari egotzitako diru-laguntzak	---	(79.413,00)
9. Jardueraren beste gastu batzuk	(481.033,04)	(442.528,29)
a) Kanpo zerbitzuak	(480.766,11)	(442.528,29)
b) Tributuak	(64,38)	---
c) Beste kudeaketa gastu arrunt batzuk	(202,55)	---
10. Beste emaitza batzuk	472,80	577,00
A.1) JARDUERAREN GAINERATIKOA	29.869,71	(70.154,13)
14. Diru-sarrera finantzarioak	---	4,06
b) Balio negoziagarri eta beste finantza-tresna batzuetatik datozenak	---	4,06
b 2) Hirugarren alderdietatik	---	4,06
15. Gastu finantzarioak	(5,00)	(203,76)
b Hirugarren alderdiekiko zorreatatik	(5,00)	(203,76)
A.2) ERAGIKETA FINANTZARIOEN GAINERATIKOA	(5,00)	(199,70)
A.3) GAINERATIKOA ZERGEN AURRETIK (A.1 + A.2)	29.864,71	(70.353,83)
A.4) ERAGIKETA JARRAITUETATIK DATORREN GAINERATIKOA	29.864,71	(70.353,83)
B) ETENDAKO ERAGIKETAK		
20. Etendako eragiketetatik datorren gaineratiko zergarik gabe	---	---
A.5) EKITALDIKO GAINERATIKOAN KONTABILIZATUTAKO ONDARE GARBIAREN ALDAKETA	29.864,71	(70.353,83)
C) ZUZENEAN ONDARE GARBIRA EGOTZITAKO SARRERAK ETA GASTUAK		
3. Jasotako diru-laguntzak	1.393.071,72	1.028.624,96
4. Jasotako dohaintzak eta legatuak	---	---
C.1) Ondare garbiaren aldaketa, zuzenean ondare garbira egotzitako sarrera eta gastuengatik	1.393.071,72	1.028.624,96
D) EKITALDIKO SOBERAKINERAKO BIRSAILKAPENAK		
3. Jasotako diru-laguntzak	(1.393.071,72)	(1.028.624,96)
3. Jasotako dohaintzak eta legatuak	---	---
D.1) Ondare garbiaren aldaketa ekitaldiko soberakinerako birsailkapenengatik	(1.393.071,72)	(1.028.624,96)
E) Ondare garbiaren aldaketak, zuzenean ondare garbira egotzitako sarrera eta gastuengatik (C.1 + D.1)	---	---
I) BESTE ALDAKETA BATZUK	---	---
J) EMAITZA GUZTIRA, ONDARE GARBIAREN ALDAKETA EKITALDIAN (A.5 + E+ F+ G+ H+ I)	29.864,71	(70.353,83)

ZUBIZARRETA

**HEGOA, INSTITUTO DE ESTUDIOS SOBRE
DESARROLLO Y COOPERACIÓN
INTERNACIONAL**

**Informe de Auditoría de Cuentas Anuales
emitido por un Auditor Independiente**

- Ejercicio 2022 -

ARABA

San Antonio, 2 bajo
01005 Vitoria-Gasteiz
Tel.: 945 001 925

San Antonio, 2 - 1º of. 7-8
01005 Vitoria-Gasteiz
Tel.: 945 271 374

BIZKAIA

Gran Vía, 42 principal dcha.
48011 Bilbao
Tel.: 944 232 927

GIPUZKOA

Prim, 28 entresuelo izda.
20006 Donostia-San Sebastián
Tel.: 943 420 577

MADRID

Génova, 17-4ºB
28004 Madrid
Tel.: 91 319 09 84

ZUBIZARRETA**AUDITORÍA****INFORME DE AUDITORÍA DE CUENTAS ANUALES
EMITIDO POR UN AUDITOR INDEPENDIENTE**

**A la Asamblea General de
HEGOA, INSTITUTO DE ESTUDIOS SOBRE DESARROLLO Y
COOPERACIÓN INTERNACIONAL:**

Opinión

Hemos auditado las cuentas anuales de HEGOA, INSTITUTO DE ESTUDIOS SOBRE DESARROLLO Y COOPERACIÓN INTERNACIONAL (en adelante la Entidad), que comprenden el balance a 31 de diciembre de 2022, la cuenta de resultados y la memoria correspondientes al ejercicio terminado en dicha fecha.

En nuestra opinión, las cuentas anuales adjuntas expresan, en todos los aspectos significativos, la imagen fiel del patrimonio y de la situación financiera de la Entidad a 31 de diciembre de 2022, correspondientes al ejercicio anual terminado en dicha fecha, de conformidad con el marco normativo de información financiera que resulta de aplicación (que se identifica en la Nota 2 de la memoria) y, en particular, con los principios y criterios contables contenidos en el mismo.

Fundamento de la opinión

Hemos llevado a cabo nuestra auditoría de conformidad con la normativa reguladora de auditoría de cuentas vigente en España. Nuestras responsabilidades de acuerdo con dichas normas se describen más adelante en la sección "*Responsabilidades del auditor en relación con la auditoría de las cuentas anuales*" de nuestro informe.

Somos independientes de la Entidad de conformidad con los requerimientos de ética, incluidos los de independencia, que son aplicables a nuestra auditoría de las cuentas anuales en España según lo exigido por la normativa reguladora de la actividad de auditoría de cuentas. En este sentido, no hemos prestado servicios distintos a los de la auditoría de cuentas ni han concurrido situaciones o circunstancias que, de acuerdo con lo establecido en la citada normativa reguladora, hayan afectado a la necesaria independencia de modo que se haya visto comprometida.

Consideramos que la evidencia de auditoría que hemos obtenido proporciona una base suficiente y adecuada para nuestra opinión.

Aspectos más relevantes de la auditoría

Los aspectos más relevantes de la auditoría son aquellos que, según nuestro juicio profesional, han sido considerados como los riesgos de incorrección material más significativos en nuestra auditoría de las cuentas anuales del periodo actual. Estos riesgos han sido tratados en el contexto de nuestra auditoría de las cuentas anuales en su conjunto, y en la formación de nuestra opinión sobre éstos, y no expresamos una opinión por separado sobre estos riesgos.

Cumplimiento de requisitos de subvenciones

En el desarrollo de su actividad, la Entidad contabiliza las subvenciones recibidas siguiendo los criterios descritos en la Nota 4 de la memoria adjunta, según el tipo de subvención recibida. Así la Entidad aplica las subvenciones recibidas destinándose éstas a las finalidades convenidas con los organismos que las han concedido.

Hemos considerado un aspecto relevante de nuestra auditoría esta área debido al nivel de importancia material económica de la misma y del juicio que requiere interpretar el cumplimiento de los requisitos impuestos por dichos organismos según los distintos tipos de subvenciones, así como al juicio y estimación relevante a realizar por la Dirección respecto a la adecuada imputación temporal en función de los devengos de los gastos y/o inversiones y del grado de avance de los proyectos financiados.

Nuestros procedimientos de auditoría han incluido la revisión analítica y evolutiva de los ingresos, el estudio de los controles relevantes establecidos, hemos recabado confirmaciones externas y realizada comprobación de cobros. Tomando una selección, hemos obtenido el documento de concesión y comprobado la transferencia a ingreso de las subvenciones en el periodo en función del devengo de los gastos de los proyectos financiados. Asimismo comprobamos la información desglosada en la Nota 21 de la memoria adjunta.

Responsabilidad de la Junta Directiva en relación con las cuentas anuales

La Junta Directiva es responsable de formular las cuentas anuales adjuntas, de forma que expresen la imagen fiel del patrimonio, de la situación financiera y de los resultados de la Entidad, de conformidad con el marco normativo de información financiera aplicable a la Entidad en España, y del control interno que consideren necesario para permitir la preparación de cuentas anuales libres de incorrección material, debida a fraude o error.

En la preparación de las cuentas anuales, la Junta Directiva es responsable de la valoración de la capacidad de la Entidad para continuar como empresa en funcionamiento, revelando, según corresponda, las cuestiones relacionadas con la empresa en funcionamiento y utilizando el principio contable de empresa en funcionamiento excepto si la Junta Directiva tiene intención de liquidar la Entidad o de cesar sus operaciones, o bien no exista otra alternativa realista.

Responsabilidades del auditor en relación con la auditoría de las cuentas anuales

Nuestros objetivos son obtener una seguridad razonable de que las cuentas anuales en su conjunto están libres de incorrección material, debida a fraude o error, y emitir un informe de auditoría que contiene nuestra opinión.

Seguridad razonable es un alto grado de seguridad pero no garantiza que una auditoría realizada de conformidad con la normativa reguladora de auditoría vigente en España siempre detecte una incorrección material cuando existe. Las incorrecciones pueden deberse a fraude o error y se consideran materiales si, individualmente o de forma agregada, puede preverse razonablemente que influyan en las decisiones económicas que los usuarios toman basándose en las cuentas anuales.

Como parte de una auditoría de conformidad con la normativa reguladora de auditoría de cuentas en España, aplicamos nuestro juicio profesional y mantenemos una actitud de escepticismo profesional durante toda la auditoría. También:

- Identificamos y valoramos los riesgos de incorrección material en las cuentas anuales, debida a fraude o error, diseñamos y aplicamos procedimientos de auditoría para responder a dichos riesgos y obtenemos evidencia de auditoría suficiente y adecuada para proporcionar una base para nuestra opinión. El riesgo de no detectar una incorrección material debida a fraude es más elevado que en el caso de una incorrección material debida a error, ya que el fraude puede implicar colusión, falsificación, omisiones deliberadas, manifestaciones intencionadamente erróneas, o la elusión del control interno.
- Obtenemos conocimiento del control interno relevante para la auditoría con el fin de diseñar procedimientos de auditoría que sean adecuados en función de las circunstancias, y no con la finalidad de expresar una opinión sobre la eficacia del control interno de la Entidad.
- Evaluamos si las políticas contables aplicadas son adecuadas y la razonabilidad de las estimaciones contables y la correspondiente información revelada por la Junta Directiva.
- Concluimos sobre si es adecuada la utilización, por la Junta Directiva, del principio contable de empresa en funcionamiento y, basándonos en la evidencia de auditoría obtenida, concluimos sobre si existe o no una incertidumbre material relacionada con hechos o con condiciones que pueden generar dudas significativas sobre la capacidad de la Entidad para continuar como empresa en funcionamiento. Si concluimos que existe una incertidumbre material, se requiere que llamemos la atención en nuestro informe de auditoría sobre la correspondiente información revelada en las cuentas anuales o, si dichas revelaciones no son adecuadas, que expresemos una opinión modificada. Nuestras conclusiones se basan en la evidencia de auditoría obtenida hasta la fecha de nuestro informe de auditoría. Sin embargo, los hechos o condiciones futuros pueden ser la causa de que la Entidad deje de ser una empresa en funcionamiento.
- Evaluamos la presentación global, la estructura y el contenido de las cuentas anuales, incluida la información revelada, y si las cuentas anuales representan las transacciones y hechos subyacentes de un modo que logran expresar la imagen fiel.

Nos comunicamos con la Junta Directiva de la Entidad en relación con, entre otras cuestiones, el alcance y el momento de realización de la auditoría planificados y los hallazgos significativos de la auditoría, así como cualquier deficiencia significativa del control interno que identificamos en el transcurso de la auditoría.

Entre los riesgos significativos que han sido objeto de comunicación a la Junta Directiva de la Entidad, determinamos los que han sido de la mayor significatividad en la auditoría de las cuentas anuales del periodo actual y que son, en consecuencia, los riesgos considerados más significativos.

Describimos esos riesgos en nuestro informe de auditoría salvo que las disposiciones legales o reglamentarias prohíban revelar públicamente la cuestión.

ZUBIZARRETA CONSULTING, S.L.
Sociedad inscrita en el ROAC con el nº S-0455

Fdo.: Jon Andoni Legarreta Elguezabal
Socio inscrito en el ROAC con el nº 17.038

Bilbao, 30 de mayo de 2023

negood